

Latvijai 105! Daudz laimes dzimšanas dienā!

Kas ir laime? Laime mums katram ir sava. Man laime ir būt veselai, savās mājās, būt kopā ar savējiem. Kādam citam laime ir bagātībā, greznībā vai arī pieticībā un godīgumā.

Bet Latvijai kas ir laime? Domāju, ka Latvijas laime ir dabā un cilvēkos. Vairākkārt nācies dzirdēt jautājumu no ārzemju viesiem, vai mēs apzināties, cik skaistā vietā dzīvojam. Un tiešām, neņemot vērā dažas dabas dīvainības, pie mums ir pašas baltākās ziemas, paši krāšņākie rudenī, plaukstošākie pavasari un pašas ziedošākās vasaras.

Un cilvēki! Ar savu ieguldīto darbu, ar savu devumu pagastam, novadam, Latvijai!

Domāju, ka šogad daudzi pasaulē uz kartes meklēja vietu, kuru sauc par Latviju. Vislielākais paldies par to mūsu izcilajiem sportistiem! Cik ļoti gribētos, lai tādu vienotību, kādu izjutām pēc hokejistu un basketbolistu panākumiem, mēs izjustu biežāk! Šis gads mums ir pagājis Dziesmu un deju svētku zīmē. Milzīgs paldies visiem, kas ar savu darbu, ar savu dziesmas un dejas mīlestību padarīja šos svētkus neaizmirstamus visai latviešu tautai!

Novēlu visiem daudz laimes Latvijas dzimšanas dienā! Rūpēsimies par savu zemi, uz kuras dzīvojam! Leposimies ar to, kas mēs esam! Palīdzēsim cits citam kļūt labākiem, jo tikai tā mēs varēsim būt laimīgi un laimīga būs mūsu Latvija!

Daudz laimes!

Elita Ūdre,

Ērgļu apvienības pārvaldes vadītāja

Sagaidot Latvijas dzimšanas dienu, novēlam, lai katrs no mums par savu tēvzemi var teikt ar rakstnieka Rūdolfā Blaumaņa vārdiem: „Mans zelts ir mana tauta, Mans gods ir viņas gods.” Godāsim savu tautu un tās cilvēkus, mīlēsim Latviju un ar saviem darbiem darīsim to stipru un varenu!

„Braku” muzeja kolektīvs

Lai vienmēr mūs saista un uzrunā Latvijas skaistums visos četros gadalaikos, mūsu Ērgļu Latvijas viducī, Ogres upes krastā, mūsu mājas, mūsu ģimene, draugi un līdzcilvēki, veselība un daudzas citas vērtības, ko ikdienas steigā uztveram par pašsaprotamām!

Sirsniņģi sveiceni Latvijas

105. dzimšanas dienas svētkos!

Sandra Avotiņa,

Ērgļu saietā nama vadītāja

Tu esi Latvija

Šo pašu svētāko

Tu neaizmirsti:

vai celies debesīs,

vai jūras dziļēs nirsti,

vai draugu pulkā

dali savu prieku,

vai viens pats satiecies

ar pretinieku –

Tu esi Latvija!

/Ojārs Vācietis/

Lai katrā ģimenē un katrā no mums mīt labas domas – katrs viens mēs esam Latvija!

Sveicu Latviju un visus Latvijas iedzīvotājus svētkos! Saules mūžu Latvijai!

Ilze Reķe,

VPVKAC Klientu apkalpošanas

centra speciāliste,

Ērgļu apvienības pārvaldes

izdevuma „Ērgļu Apvienības Ziņas”

redaktore

Tagad arī Ērgļos ir pieejams audio gids latviešu un angļu valodā

Ir pagājuši jau divi gadi, kopš strādāju Ērgļu apvienības pārvaldes Tūrisma informācijas centrā. Pa šo laiku ir izdarīti daudzi darbi, jaunākais no tiem – audio gida izveide.

6. oktobrī pie Tūrisma informācijas centra, Rīgas ielā 10, atklājām jauno stendu un audio gidu, kā arī teicu lielu paldies Māriņai Breikšai un Keitijai Roth.

Prieks, ka ir izveidojusies cieša sadarbība un varu tikai mācīties un apbrīnot Māriņes plašās vēstures zināšanas par Ērgļiem.

Savukārt Keitijas lielā ieinteresētība šajā darbiņā mani patiesi iepriecināja. Viņa ar aizrautību izziņāja Ērgļu vēsturi, korekti pārtulkoja un ierunāja visu nepieciešamo informāciju. Tādēļ ar lepnumu varu teikt, ka mums ir viens no labāk ierunātajiem audio gidiem ne vien latviešu, bet arī angļu valodā.

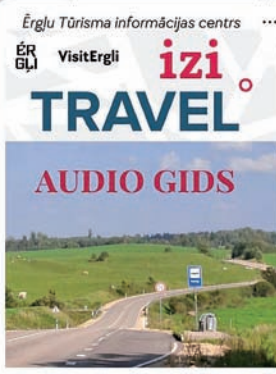
Liels paldies arī Zintai Saulītei un Mārim Oltem. Priecājos, ka visi manis uzrunātie cilvēki atsaucās un labprāt izpalīdzēja, jo vienmēr esmu teikusi, ka komandā ir spēks.

Audio gids darbojas ne vien pa Ērgļu apkārtni, bet tas ir pieejams arī R. Blaumaņa memoriālajā muzejā „Braki” un Strūves ģeodēziskā loka punktā Ziestu kalnā. Brauc un izzini arī šīs vietas!

Tātad par pašu audio gidu. Ja esi Ērgļos, viss, kas tev jādara, ir jālejupielādē aplikācija izi.TRAVEL un jāmeklē tuvākais maršruts. Aplikācija parādīs tavu atrašanās vietu un tuvāko punktu, no kura sākt

Izmanto iespēju izziņāt Ērgļus ar audio gida palīdzību.

ekskursiju. Pašlaik pieejama informācija par 23 apskates vietām.

Kartē atzīmēts apļveida maršruts ar 15 punktiem vai vari arī pats izvēlies un izveidot savu maršrutu. Nevienā no vietām nav jāmeklē QR kods, ko noskenēt. Aplikācija pati sapratīs, kurā no punktiem tu atrodies, un sāks atskaņot audio gidu.

Lai jauka pastaiga, gūstot jaunās zināšanas!

Ilze Feldberga,

Ērgļu apvienības pārvaldes

Tūrisma informācijas centra

konsultante

Ilzes Reķes foto

Aizvadīta „Braku” muzeja 64. sezona

2023. gads „Braku” muzejā ir aizvadīts rakstnieka Rūdolfā Blaumaņa 160. dzimšanas dienas zīmē. 1. janvārī, kā ierasts, notika piemiņas brīdis Blaumaņa kapos, lai godinātu mūsu dižgaru, tad braucieni uz E. Smilģa muzeju Rīgā, lai piedalītos Jāņa Siliņa organizētajā pasākumā „Sarunas Smilģa kabinetā. Rūdolffam Blaumanim 160”. Ērgļos jubilejas pasākums notika 27. janvārī saietā namā. Sarīkājuma galvenie dalībnieki bija skolu jaunieši no Ērgļu vidusskolas, Madlienas vidusskolas, Taurupes pamatskolas un Taurupes pamatskolas Mazozolu filiāles. Skanēja dzeja ar Blaumaņa vārdiem, dziesmas un lugu fragmentu iestudējumi. Sadarbībā ar apvienību „Mana Filmu Studija” tika izveidota video prezentācija par Rūdolffu Blaumanī, kura joprojām ir apskatāma muzeja mājaslapā: www.braki.lv.

Pavasaris sākās ar teritorijas sakopšanu un Rūdolfā dienas talku 19. aprīlī. Tajā piedalījās Centrālvidzemes virsmežniecības Ērgļu nodaļas mežziņi, Ērgļu vidusskolas 10. klases skolēni, Ērgļu apvienības pārvaldes tehniskie darbinieki un muzeja draugi. Daudz tika paveikts teritorijas sakārtošanā. Maijā notika sezonas atvēršanas svētki un 13. maijā

– Muzeju nakts, kurā bija iespēja iesaistīties visdažādākajās darbnīcās, sportot, ēst pankūkas un smalkmaizītes un baudīt burvīgo laiku un „Braku” dabas skaistumu.

Vasara iesākās saulaina un sausa, kā arī ļoti darbīga. 15. jūnijā kopā ar Ērgļu amatiermākslas kolektīviem priecējām Latvijas Lau-

ku kopienas parlamenta dalībniekus ar skanīgu koncertu un mūsu mājražotāju labumiem. 22. jūnijā notika saulgriežu pasākums, kurā Ērgļu teātris izspēlēja R. Blaumaņa lugu „Zagli”, kas mijās ar deju priekšnesumiem un dziesmām. Tad gājieni uz Jāņkalniņu, saules turpinājums 2. lpp.

Iedzīvotāju tikšanās ar Madonas novada pašvaldības pārstāvjiem

28.11.2023 plkst. 18:00 – ĒRĢĻU APVIENĪBĀ, Ērgļu saietā namā, Rīgas ielā 5, Ērgļi.

Aicinām iedzīvotājus šo iespēju izmantot un apmeklēt tikšanos ar pašvaldības pārstāvjiem, būt aktīviem gan piedaloties pasākumā, gan uzdot sev interesējošos jautājumus klātienē.

turpinājums no 1. lpp.

godināšana un saulgriežu uguns rituāls.

Jūlija beigās, kad notika Ērgļu svētki „Braku” un „Meņģeļu” muzeja darbinieki Ērgļu muižas parkā aicināja lielus un mazus aktīvi un azartiski darboties un veikt dažādus uzdevumus. 6. augusts bija īpašs, jo notika Blaumaņu dzimtas 4. salidojums, kurā ciemojās ne tikai Blaumaņu dzimtai piederīgie, kas dzīvo Latvijā, bet arī Vācijā un ASV. Paldies ērgļeniešiem, kuri iesaistījās sarīkojuma organizēšanā un iepriecināja gan ar dejām, gan dziesmām, gan latvisku un skanīgu muzicēšanu. Ciemiņi to ļoti novē-

tēja, īpaši, kas ieradušies no tālām zemēm. 9. augustā „Brakos” sagaidījām Ērgļu vidusskolas un Ķelnes-Reizītes vācu skolēnu nometnes dalībniekus, lai aicinātu izbaudīt lauku sētu, piedalīties stafetē, iesties velniņu tēlos un aktīvi darboties.

Septembrī jauki nosvinējām Miķeļdienas svētkus – gan 27. septembrī, gan 29. septembrī. Paldies tautas mūzikas kopai „Pulgosnieši” un Ērgļu vidusskolas folkloras kopai „Puzuriņi” un īpaši vadītāji Vinetai Dāvei. Pateicība Kalsnavas pamatskolas pirmsskolas grupai un skolotājai Ivetai Upeniecei. Kopīgi radījām jaukus svētkus – ar dziedāšanu, iešanu rotaļās, tradi-

ciju izzināšanu un svētku mielastu.

Visa gada garumā muzejā notika teritorijas labiekārtošanas darbi. Blakus stāvlaukumam ir izveidots rotaļlaukums un atpūtas vieta. Ir iztīrīts diķis, izņemti vecie un bojātie koki, izcelti celmi un sakārtota teritorija, lai vieglāk kopjama un pļaujama. Paldies Blaumaņu dzimtas piederīgajiem par finansiālo atbalstu „Braku” labiekārtošanā, īpaša pateicība Dacei Blaumanei un Jānim Grāmatiņam. Ar Madonas novada pašvaldības papildus piešķirto finansējumu sadarbībā ar SIA „GlobalPro” ir izveidota jauna un mūsdienu mājaslapa.

Līdzās darbam ar apmeklēt-

tājiem, pasākumu organizēšanu un saimnieciskajiem darbiem liela nozīme ir muzeja krājumam, kas tiek kārtots, digitalizēts un papildināts. Turpinās iesāktā izpēte par Ērgļu apkaimes kultūrvēsturiskām vietām, ar ko var iepazīties katrā avīzes „Ērgļu Apvienības Ziņas” numurā. Paldies visiem, kas ir palīdzējuši ar padomu, ar stāstiem, ar jauko un sirsnīgo uzņemšanu, kā arī vērtīgu vēstures materiālu. Kopā veidojam pamatīgu un vērtīgu Ērgļu izpētes materiālu, kurš ar laiku tiks apkopots un izdots grāmatā. Pavasarī sadarbībā ar apvienību „Mana Filmu Studija” tika uzsākti filmēšanas darbi, lai iemūžinātu tās vietas, kuras saistītas ar

Rūdolfu Blaumani. Esam pabijuši Rīgā, Koknesē, Mazozolu pagastā, protams, Ērgļos un „Brakos”, tikušies ar Līviju Volkovu, Māru Zālīti. Top vērtīgs raidījums, kas harmoniski saviesies ar pagātņi un mūsdienām.

Šobrīd aktīvi gatavojamies Blaumaņu konkursa noslēguma pasākumam, kas notiks 2. decembrī, lai apbalvotu un godinātu labākos domrakstu autorus. Muzeja darbs ir aktīvs visu gadu – vasaras sezonā vairāk ar apmeklētājiem, bet ziemā – izglītošanās, darbs pie krājuma un pētniecība.

Zinta Saulīte,
„Braku” muzeja vadītāja
Zintas Saulītes foto

Rudens saulgriežu svētki „Brakos”

Miķeļi ir rudens saulgrieži, kad diena un nakts ir vienāda garuma un lielākā daļa ražas jau ir novākta. Miķeļus sauc arī par Appļāvībām jeb Jumja dienu. Šie ir jautri un izdarībām bagāti seno latviešu svētki. Arī R. Blaumaņu muzejā „Braki” šogad svētījām Miķeļdienu ar diviem jaukiem pasākumiem.

27. septembrī muzejā ciemojās tautas mūzikas kopa „Pulgosnieši” un Ērgļu vidusskolas folkloras kopa „Puzuriņi”, lai atzīmētu Miķeļdienas ieskaņas pasākumu „Rudenāji”. Vadītāja Vineta Dāve bija izdomājusi daudz interesantu uzdevumu, ko veikt, lai tā pa īstam sajustu svētku prieku un darbošanos. Daudz dziedājām, lai godinātu Miķeli un bagāto ražu, gājām rotaļās, ķērām Jumi, sacentāmies dažādu uzdevumu veikšanā, sadaloties komandās, tika veidoti Miķeļu vīriņi. Noslēgumā, protams, svētku mielasts – rudzu maize ar medu, liepziedu tēja, rudens veltes un smalkmaizītes.

29. septembrī – īstajā Miķeļdienā – „Brakos” ciemojās Kalsnavas pamatskolas pirmsskolas grupa, lai rudens saulgriežus nosvinētu senlatviskā vidē. Bērni bija iemācījušies dzejolišus par rude-

Rotaļās iet Kalsnavas pamatskolas bērni un audzinātājas.

Svinam svētkus kopā ar „Pulgosniešiem” un „Puzuriņiem”.

ni, gāja jautrās rotaļās, dziedāja. Kopā ar muzeja vadītāju Zintu Saulīti iepazīs „Brakos” – kādas ēkas ir muzejā, kāpēc Miķeļos īpaši ir rija, uzzināja, kādus rudens darbus veic ap Miķeļdienu, apskatīja lielo un pamatīgo Zibensšķelto akmeni. Kad viss bija aplūkots un kārtīgi iets rotaļās, tad saimes istabā varēja iedzert siltu tēju un baudīt cienastu, kurā goda vietā bija rudzu maizīte. Paldies Kalsnavas pamatskolas pirmsskolas audzinātājam un īpaši muzikas skolotājai Ivetai Upeniecei par ideju svinēt svētkus „Brakos” un jaukajām dziesmām un rotaļām! Bērni bija gandarīti un priecīgi. Arī laiks lutināja – bija silts un tik spoži spīdēja saulīte.

Rudens saulgrieži ir godam nosvinēti, taču muzeja darba sezona turpinās – ar skolēnu un pieaugušo ekskursijām, ar individuālajiem apmeklētājiem un tiem, kam patīk senais, harmoniska lauku vide un īpašā godā rakstnieks Rūdolfis Blaumanis.

Zinta Saulīte,
„Braku” muzeja vadītāja

„Zaķēnu” grupiņa dodas izzināt

23. oktobrī grupas „Zaķēni” bērni ar savām skolotājām Ilzīti Vīganti, Santu Tipaini un Sandru Šreiberi apmeklēja Ērgļu multifunkcionālo centru.

Spēlējot vārdu spēli, bērni iepazīs ar centra vadītāju Evu Lasmani. Bērni kopā ar skolotājām bija pagatavojuši dāvaniņu – smaiļdošu saulīti, kurai centra vadītāja tūlīt arī atrada vietu – pie galvenās sienas.

Uzzinājām, ka multifunkcionālo centru var apmeklēt jebkura vecuma bērni (mazākie kopā ar

vecākiem), jo katrs šeit atradīs sev interesējošu nodarbi. Eva bērniem bija sagatavojuši dažādas jautras izklaides. Iepazīstināja mūs ar spēlēm, kuras atrodas centrā, un parādīja, kā pareizi ar tām darboties.

Paldies multifunkcionālā centra vadītājai par uzaicinājumu ierasties ciemos! Un mēs jau ar nepacietību gaidām nākamo tikšanos.

Ilzīte Vīgante,
Ērgļu PII „Pienenīte”
pirmsskolas skolotāja
Ilzītes Vīgantes foto

Oktobris sociālās aprūpes centrā „Kastaņas”

Rudens kā talantīgs mākslinieks izdaiļo mežus un laukus, dodot tiem zeltītu tērpus kā saules atspulgu un atmiņas par aizgājušo vasaru... Sociālās aprūpes centra „Kastaņas” iemītnieki savu ikdienu izkrāso paši, čakli gatavojot rudens veltes ziemas krājumiem, kā arī kopīgi pavadot laiku dažādās ikdienišķās nodarbēs.

Mēneša sākumā priecīgā noskaņā atzīmējām Senioru dienu. Aprūpes centra iemītnieku ar priekšnesumu priecēja līnijdeju entuziastes Anita, Baiba un Aija, kuras ne tikai rādīja savu deju māku, bet pamācīja deju soļus arī mums. Par muzikālo noskaņu un jautrību rūpējās mūsu draugi Ligita Šteina un Dj Mundis, kuri „Kastaņās” vienmēr ir gaidīti viesi. Viņi nekad uz aprūpes centru nebrauc tukšām rokām, katru reizi līdzī ir kāds iepriecinājums mums visiem. Šoreiz dāvanā saņēmām skaistu hortenziju, kuru kopīgi iestādījām aprūpes centra pagalmā, lai tā priecētu gan iemītniekus, gan darbiniekus, gan arī viesus. Liels paldies par šo sirsnīgo pasākumu!

Kādā saules pielietā rītā devāmies sen gaidītajā ekskursijā – braucienā pa Daugavu ar vikingu laivu „Nameisis”. Brauciens bija

emocijām bagāts, izzinošs un atmiņas par aizgājušajiem laikiem rosinošs. Paldies atsaucīgajam kapteinim Arvidam par interesanto stāstījumu un vēsturisko noti-

kumu retrospekciju! Mājās atgriezāmies, pozitīvi uzlādēti un laimīgi par burvīgo piedzīvojumu.

Jauku pārsteigumu mums sagādāja Ērgļu vidusskolas 8. klases skolēni, kuri kopā ar audzinātāju ieradās „Kastaņās”, lai kopīgi ar aprūpes centra iemītniekiem pavadītu pēcpusdienu dažādās aktivitātēs, kurās bija jāmērojas veiklībā, atjautībā un arī pacietībā. Liels paldies jauniešiem un viņu skolotājai!

Lai arī tuvojas rudens tumšais laiks, tomēr, domājot gaišas domas, glabājot sirdi vasaras saules siltumu, arī šajā laikā centīsimies rast prieku un gaišumu mūsu ikdienā. Lai gaisma mūsu katrā sirdī!

Evita Vaska,
sociālās aprūpes centra
„Kastaņas” sociālā darbiniece
Evitas Vaskas foto

Novadpētniecības darbs „Braku” muzejā (28. turpinājums)

„Saimniecēni” un „Jaunkņapēni”

Netālu no ceļa Ērgļi – Koknese, kur Sausnējas pagasts robežojas ar Ērgļu pagastu un tek Sumuldas upe, atrodas mājas „Kalna Saimniecēni”. Tās ir saistītas ar Saliņiem, kuri no Vietalvas ienāca Liepkalnes pagastā 19.gs. otrajā pusē. Kad Ozolmuižas īpašnieks Tranzejs pēc 1866. gada izpārdeva zemniekiem muižas zemi, Reinis Saliņš iepirka un izveidoja „Saimniecēnus”. 1870. gadu sākumā apprecējās ar Ievu Milleri, un pamazām pasaulē nāca desmit bērni – Paulīna, Madaļa, Jānis, Pēteris, Reinis, Mārtiņš, Aleksandrs, Alma Marija, Berta Auguste un Minna. Četri no viņiem nomira jau mazi. „Saimniecēni” izveidojās par lielu un plašu saimniecību, kurā bija māja, divas kūtis, klēts, rija. Bērniem pieaugot, „Saimniecēnos” palika divi dēli – Jānis un Mārtiņš. Jānis turpināja saimniekot tēva mājās, kuras laika gaitā ieguva nosaukumu „Lejas Saimniecēni”, bet Mārtiņam tika izveidota jauna saimniecība – „Kalna Saimniecēni”. Vienas mājas atradās lejā, otras – kalnā. Abas šķira vien neliels lauku ceļš.

Jānis apprecējās ap 30 gadiem. Ar sievu Minnu 1908. gadā sagaidīja pirmdzimto – meitu Zeltu, 1909. gadā – Jāni Aleksandru un 1918. gadā – Birutu. Mārtiņš ilgu laiku nodzīvoja vecpuiš, apprecoties vien 1932. gadā, kad pašam jau bija tuvu piecdesmit.

Jānis Saliņš saimniekoja pa „Lejas Saimniecēniem”, kā arī veica Liepkalnes pagasta vecākā pienākumus (no 19.gs. beigām līdz 1921. gadam – savai nāvei). J. Saliņš bija labirdīgs, ar visiem centās būt draudzīgs un sadzīvot. Pēc viņa nāves „Lejas Saimniecēnos” turpināja saimniekot sieva Minna, vēlāk dēls Jānis Aleksandrs. Saliņu vecākā meita Zelma ieguva labu izglītību un kļuva par aktrisi – sākumā Rēzeknē, tad Dailes teātrī Rīgā. Jaunākā meita Biruta vairāk palīdzēja saimniecībā. 1940. gadā apprecējās ar Kārlī Jirģenu no „Āpšsalām”, ģimene dzīvoja „Lejas Saimniecēnos”. 1941. gadā piedzima Māra, 1944. gadā – Liēna. Ierasto ikdienu pārtrauca Otrais pasaules karš, īpaši 1944. gads...

„Kalna Saimniecēnos” Latvijas brīvvalsts laikā čakli rosījās Mārtiņš Saliņš, kurš 1932. gadā apprecējās ar Bertu Jansonī no „Paņķēniem”. Sieva bija vairāk nekā divdesmit gadus jaunāka, skaista un strādīga. Mārtiņš un Berta Saliņi centās savu īpašumu apsaimniekot pašu spēkiem. 1933. gadā pasaulē nāca Velta, 1935. gadā – Zenta, 1936. gadā – Dzidra. Tā kā Berta bija muzikāla sieva, tad, liekot savas mazās meitiņas gulēt, allaž spēlējusi cītaru un dziedājusi, taču dziesmas vairāk bijušas skumīgas. Kad 1940. gadā piedzima brālis, vecākā māsa Velta izdomāja, ka viņu sauks par Laimoni – tāds skaists un skanīgs vārds. Saliņu ģimene sakuploja, un arī saimniecība attīstījās, ar laiku tika iepirkta kuļmašīna, labības plaujamā mašīna u.c. „Kalna Saimniecēnu” sētu veidoja māja, klēts, neliela kūtis, rija. Saimnieks bija iecerējis celt jaunu kūti, jo lopi mitinājās mazajā kūtī un rijā. Daudzas ieceres un plānus pārtrauca Otrais pasaules karš.

1944. gada kaujās izpostīja abas „Saimniecēnu” mājas un saimniecības ēkas. „Lejas Saimniecēnu” iemītnieki aizdevās uz Kurzemes pusi, kur nodzīvoja daudzus gadus. Kā dzimtenes nodevējus apcietināja Jāni Aleksandru Saliņu un Kārlī Jirģenu, vēlāk reabilitēja un 1950. gadu sākumā viņi no Vorkutas atgriezās Latvijā. 1959. gadā Saliņi un Jirģeni atkal atceļoja uz dzimto zemi – Liepkalni un apmetās „Jaunzemu” mājās, jo pēc kara no „Lejas Saimniecēniem” bija palikušas vien drupas un tajos vairs neviens nedzīvoja.

„Kalna Saimniecēnu” Saliņi 1944. gadā arī kādu laiku devās bēgļu gaitās. Pēc smagajām kaujām mājas atrada izpostītas. Ziemu nodzīvoja „Žagatiņās” – Mārtiņa brāļa Aleksandra Saliņa mājās. Pavasarī pārcēlās uz „Kalna Saimniecēniem”, kur bija palicis vien pagrabs un šķūnis. Dzīve turpinājās – dzīvoja pieticīgi un kopa savus laukus un tīrumus. No kara krustugunīm bija palikušas divas gotiņas un zirgi. 1946. gadā Saliņu

Kādreizējā „Paņķēnu” ferma, 2020. gads. Z. Saulītes foto

„Kalna Saimniecēnu” ēkas, 2023. gads. Z. Saulītes foto

Skats uz „Kņapēnu” sētu, 2020. gads. Z. Saulītes foto

ģimenei pievienojās divas māsiņas – Anna (agri nomira) un Dzintra. 1948. gads nāca ar sāpīgu triecienu – no dzīves aizgāja tēvs. Kad 1949. gadā izveidoja kolhozu „Druva”, zemi un lopus nacionalizēja. Mamma Berta ar vecākajām meitām strādāja „Zilēnu” fermā un tuvumā arī dzīvoja. „Kalna Saimniecēnos” palika Bertas mamma Lote Jansone ar mazākajiem bērniem – Laimoni un Dzintru. 1950. gads nāca ar jaunu tragēdiju – pēc negaidīta kara lādiņa sprādziena bojā gāja Laimonis un Dzintra. Vecmamma Lote pārcēlās uz „Dieciem” pie otras meitas – Annas Bērzkalnas.

No Saliņu trim meitām dzimtajā pusē palika Velta. Zenta savu dzīvi saistīja ar Tukumu, Dzidra – ar Rīgu. 1952. gadā Velta apprecējās ar Robertu Bērziņu, kura ģimene dzīvoja „Jaunkņapēnos” – netālu no „Kalna Saimniecēniem”. Vēsturiski ir bijušas vairākas „Kņapēnu” mājas – „Meža Kņapēni”, „Kalna Kņapēni”, „Lejas Kņapēni” un „Jaunkņapēni”, kas kā saimniecības izveidotas 19.gs. otrajā pusē. „Jaunkņapēnos” saimniekoja Pētersonu ģimene. Jēkaba un Mades (dzim. Saliņa) ģimenē uzauga Minna, Pēteris, Magdalēna, Kārlis un Saša (nomira maza), visi ieguva labu izglītību. Pēteris Pētersons 1921. gadā tika apbalvots ar Lāčplēša kara ordeni par varonību 1919. gada cīņās pret bermontiešiem, ir bijis virleitnants Cēsu kājnieku pulkā. Māsa Magdalēna Pētersone apprecējās ar Liepkalnes skolas skolotāju, baznīcas ērģelnieku un Lā-

čplēša kara ordeņa kavalieri Robertu Pūci un 1930. gados Liepkalnes baznīcas ķesterātā strādāja par zobārsti, 1941. gadā Pūču ģimeni apcietināja un izsūtīja.

Tā kā Pētersonu ģimenes bērni pamazām atstāja dzimtas mājas un saimnieks Jēkabs Pētersons 1919. gadā jau bija miris, tad 1928. gadā kā rentnieki ienāca Jānis un Paulīne Bērziņi. Jaunā ģimene sakuploja – piedzima Berta, Kārlis, Liliņa, Roberts, Jānis. „Jaunkņapēnu” saimniece Made īpašumu gribēja pārrakstīt Bērziņiem, taču šo nodomu izjauca karš. 1948. gadā Made Pētersone vēra acis uz mūžu. 1949. gadā „Jaunkņapēnos” izveidoja kolhozu „Druva” zirgu novietni. 1952. gadā Roberts Bērziņš par sievu apņēma Veltu Saliņu, kura sāka dzīvot „Jaunkņapēnos”. 1960. gadu pirmajā pusē „Jaunkņapēnu” saimniecības ēkās veica remontdarbus un izveidoja jaunlopu fermu, kurā Velta Bērziņa nostrādāja daudzus gadus. Vīrs Roberts darbojās lauku brigādē un arī palīdzēja pie teļu kopšanas. Bērziņu ģimenē uzauga trīs bērni – dēls Guntis (pāragri mirst), meitas – Sarmīte un Iveta, visi palīdzēja lauku darbos un pie jaunlopu kopšanas. Beidzoties kolektīvajai saimniekošanai, 1992. gadā tika izveidota V. Bērziņas zemnieku saimniecība „Saimniecēni”, kurā tika audzēts neliels skaits govju (5-6), divi zirgi un arī aitas (ap 20) un izmantota kādreizējā kolhoza jaunlopu ferma.

1990. gadu pirmajā pusē tika atgūti Saliņu dzimtas īpašumi – gan „Lejas Saimnie-

cēni”, gan „Kalna Saimniecēni”. Atdzimšana sākās „Kalna Saimniecēnos”, kurus Velta Bērziņa novēlēja meitai Sarmītei Eglītei ar ģimeni. Viņa ar vīru Andri un trim bērniem – Baibu, Jāni un Līgu – dzīvoja un strādāja Ērgļos. Pamazām tika sakopta teritorija, kura bija aizaugusi un pārpurvojusies. Tika izrakti divi dīķi, uzcelta neliela māja un pirts. Pa vasarām Eglīšu ģimene dzīvoja laukos. Daudzās ieceres pārtrauca Sarmītes dzīvesbiedra Andra nāve, viņš aizgāja no dzīves 1999. gadā, taču paveiktie darbi palika. Par to liecina Latvijas Zemnieku savienības un Zivju fonda 2000. gadā saņemtais tencinājums konkursā „Zivju dīķis zemnieku saimniecībā”.

Kādu laiku „Kalna Saimniecēnos” pietrūka vīrieša stiprā pleca un palīdzības, taču Eglīšu ģimenes dzīvē ienāca stiprs un strādīgs puisis no Vecpiebalgas puses – Valters Pundurs, kuram iepatikās Sarmītes jaunākā meita Līga. Uzaudzis lielā ģimenē un radis strādāt lauku darbus, Valters sapņoja par savu saimniecību. Tā kā Līgas vecvecāki Velta un Roberts vairs nevarēja tik aktīvi saimniekot un kļuva vecāki, darbu „Jaunkņapēnos” pārņēma Valters. Viņš arī juridiski kļuva par šīs vietas saimnieku, pārņemot „Jaunkņapēnus” no Pētersoniem. 2011. gadā tika izveidota piemājas saimniecība „Jaunkņapēni”, kurā sākumā turēja aitas (gandrīz 200). Lai paplašinātos, tika iegūta īpašumā kādreizējā „Paņķēnu” ferma, kurā arī izmitināja aitas. Paralēli aitkopībai audzēja gaļas liellopus. Šobrīd galvenā nodarbe ir gaļas liellopi (ap 70), pamazām samazinot aitu skaitu (ap 30). Lai attīstītu lopkopību, tiek iznomātas apkārtnējās zemes – ap 200 ha.

Ar Valtera uzņēmību 2014. gadā tika veikti „Kalna Saimniecēnu” mājas renovācijas darbi, ēku paplašinot un labiekārtojot. Šajā gadā viņš apprecējās ar Līgu Eglīti. Jaunajā Punduru ģimenē pasaulē nāca meita Elza un dēls Ralfs. Šobrīd „Kalna Saimniecēnos” dzīvo četras paaudzes – Velta Bērziņa, Sarmīte Eglīte un Punduru ģimene ar bērniem. „Jaunkņapēnu” mājās mitinās Roberts Bērziņš, un par saimniecību rūpējas Valters Pundurs.

Gadu gaitā Saliņu dzimtas izauklētajos „Saimniecēnos” ir izauguši darbīgi un gaiši cilvēki. Jāņa Saliņa meita Zelma Saliņa (prec. Svenne) kļuva par sabiedrībā atzītu aktrisi, iesākdama savu karjeru Rēzeknē, tad Dailes teātrī. Lai arī 1944. gadā Zelmas ģimene aizdevās svešumā un ilgus gadus pavadīja Austrālijā, jaunā aktrise turpmākajā dzīvē bija gan talantīga aktrise, gan režisore. Zelmas meita Ilze Svenne sekmīgi strādāja Austrālijas valsts diplomātiskajā dienestā, mazmeita Ženevjēva Langa kļuva par profesionālu arfas spēles meistari. Zelmas Saliņas māsa Birutas meita Liēna Jirģena (prec. Kārklīņa) ilgus gadus strādāja vadošā amatā – no 1982. gada bija Sausnējas ciema izpildkomitejas priekšsēdētāja, no 1990. gada – Sausnējas pagasta padomes priekšsēdētāja, no 2006. līdz 2016. gadam – Sausnējas pagasta pārvaldes vadītāja. Mārtiņa Saliņa meita Velta Saliņa (prec. Bērziņa) visu mūžu ir bijusi draugos ar dziesmu, gan dziedot korī, gan sieviešu vokālajā ansamblī „Pīlādītīs”, gan tautas mūzikas kopā „Pulgosnieši”. Aleksandrs Saliņš, Liepkalnes pagasta „Žagatiņu” māju saimnieks, kļuva par skolotāju un ilgus gadus nostrādāja Rīgā. Vasarā parasti aktīvi iesaistījās Liepkalnes kultūras dzīvē, iestudējams muzikālus teātra uzvedumus. Aleksandra meita Brigita Saliņa kļuva par klavierspēles pasniedzēju, visu darba mūžu nostrādāja Tukuma Mūzikas skolā, vadīja Tukuma sieviešu vokālo ansambli, kā arī bija pasdarbības kolektīvu koncertmeistare. Brigitas meita Ieva Sloka arī izvēlējās mūzikas ceļu, ir saksofona un klarnetes skolotāja un koncertmeistare.

Materiālu apkopojā
Zinta Saulīte,
„Braku” muzeja vadītāja

ĒA Skolu Ziņas

Ērgļu apvienības skolu izdevums | 2023. gada novembris | Nr. 8 (228)

Redakcijas sleja

Kā krāsaina, rudenīga kļavas lapa, krītot no koka zara, rit ik nedēļa Ērgļu vidusskolā – katra no tām raiba, notikumu izdaiļota. Kopš lapa pacēlusies lidojumā, vēja brāzmu nestā, aizlidojuši jau divi jaunā mācību gada mēneši. Kā tad esam tos pavadījuši?

Darba ritmā iekustoties, šie mēneši tika pavadīti aktīvi, sākot ar 22. septembra Sporta dienu, kuru pavadījām ārā, svaigā gaisā, darbojoties aktīvi draugu un klasesbiedru lokā. Aktīvās nodarbes turpinājām arī Latvijas sporta nedēļas ietvaros, iesaistoties „Ērgļu daudzciņā”, kur ar dedzīgu sacensību garu izmēģinājām veiksmi vairākās disciplīnās. Sākumskolas skolēni savus skolas rītus iesāka ar atraktīvo „Rīta rosmes piecminūti”.

Par sākumskolas skolēniem, kaut arī uz īsu mirkli, kļuva arī mūsu skolotāji Skolotāju dienai veltītā pasākuma laikā, kuru vadīja 11. klases skolēni. Tikmēr ierasto mācību stundu vietā pārējiem skolēniem stundas pasniedza 12. klases skolēni. Nebūtu melots, ja teiktu, ka diena bija interesanta it visiem skolas iemītniekiem.

Oktobrī norisinājās arī karjeras nedēļa, kuras laikā skolēniem bija izdevība piedalīties dažādās aktivitātēs, kā, piemēram, savu personīgo prasmju attīstīšanā, informācijas iegūšanā par karjeras izvēli, profesionālo prasmju iepazīšanā, kā arī iespēja piedalīties IT eksāmenā.

Jauns mācību gads nozīmē arī jaunu skolēnu domi. Šogad tā ir kuplā sastāvā – veseli 13 skolēni, kuri ar skolotājas Klintas Ielejas palīdzību rūpēsies par skolēnu labklājību, rīkojot pasākumus, iesaistot apkārtējos skolas dzīvī, uzlabojot ikdienu Ērgļu vidusskolā.

Nākamo mēnesi – novembri – pavadīsim jau citos – sarkanās – krāsas toņos. Tāpēc novēlu atļaut sevī ieskanēties krāsu gammām, kas virmo ap skolu, un iesaistīties pasākumos, kas iekrāsos arī tavu ikdienu!

Alīna Muša,
11. klases skolniece

Ērgļu vidusskolas vecāku kopsapulce

2023./24. mācību gada skolas padome.

4. oktobrī Ērgļu vidusskolā norisinājās vecāku kopsapulce. Sapulcē direktore Gaļina Kraukle, direktores vietniece mācību darbā Maiga Picka un skolas padomes priekšsēdētājs Mārcis Feldbergs informēja par aktualitātēm mācību darbā un skolas sabiedriskajā dzīvē.

Visiem klātesošajiem vecākiem bija iespēja uzdot jautājumus un sniegt ierosinājumus turpmākajam darbam skolas vadībai.

Paldies skolotājai Anitai Mušai par robotikas meistarklasi vecākiem un skolotājiem! Kopsapulces laikā tika teikts

Sekojoj skolotājas Anitas Mušas norādēm, vecāki rada kustīgu robotu tāpat kā skolēni robotikas pulciņā.

paldies iepriekšējam skolas padomes sastāvam. Tika ievēlēta jaunā komanda, kas darbosies turpmā-

kos divus gadus.

Paldies visiem vecākiem par atbalstu un iesaisti!

Jaunajā skolas padomē ievēlētie vecāki un skolotāji: Mārcis Feldbergs, Ritvars Lapsa, Mārtiņš Āzens, Edgars Tiltanovs, Kaiva Bukovska, Kristīne Līgere, Sanda Ekerte, Klinta Ieleja, Indra Rone, Ginta Širone. Ja vēlaties viņiem izteikt kādu ierosinājumu, varat droši rakstīt e-klases pastā! Uz sadarbīšanos!

Klinta Ieleja,
Ērgļu vidusskolas direktores vietniece audzināšanas darbā
Klintas Ielejas foto

Pārsteigums Skolotāju dienā

Oktobra sākums ir laiks, kad visi skolā – gan skolēni, gan pedagogi – jau iegājuši ierastajā darba ritmā, ieskanas ar skaistiem profesijas svētkiem – Skolotāju dienu. Tā saistās ar priecīgu satraukumu, jo katra 11. klase, kura skolasbiedru vārdā sveic skolotājus, ir izdomājusi ko īpašu.

Vienpadsmitās klases skolēni svētku sajūtu bija radījuši jau no paša rīta, jo skolotāju istabas durvis rotāja uzraksts „Labākie skolotāji 23”, bet tās iekšpusē

bija rotāta ar iedvesmojošiem izteikumiem par pedagogiem, viņu darbu, saskarsmi ar skolēniem. Tālākajā dienas gaitā lomas mainījās, jo skolotāji kļuva par pirmklasniekiem, bet vienpadsmitie par pedagogiem. Stundas gaitā notika spraigs grupu darbs, kur uzdevumi saistījās ar jautājumiem par ... mums pašiem. No tiem arī varējām uzzināt, kā skolēni redz mūs, skolotājus. Smieklī mijās ar pārsteiguma izsaučieniem!

Bet par īpašu pārsteiguma

mirkli tapa klases pārtapšana par kafejnīcu. Tam palīdzēja gan ekrāns, gan skolēni viesmīļi, gan priekšnesumi, kuros iesaistīti citu klašu skolēni. Bet pats lielākais pārsteigums – skolēnu pašu gatavotais cienasts – tiramisū. Gardi!

Paldies 11. klasei par smaidiem un sirsnību, bet 12. klasei par palīdzību, vadot stundas pasākuma laikā!

Visu kolēģu vārdā –
Indra Rone,
Ērgļu vidusskolas skolotāja

Zinātnieku nakts

Šī gada 29. septembrī Latvijā norisinājās ar nepacietību gaidītā Zinātnieku nakts, kuras ietvaros vairāk nekā 20 Latvijas zinātniskās institūcijas – augstskolas, universitātes un zinātniskie institūti – „atver durvis” interesentiem, lai dotu iespēju ikvienam iepazīt un iepazīt iestādes telpas, vērot un piedalīties dažnedažādos eksperimentos, likt lietā savu veiksmi, intuīciju un prātu, risinot āķīgus uzdevumus, kā arī uzzināt ko jaunu par sevi, piedaloties pētījumos.

Mums – dažiem 11. klases skolēniem – bija izdevība kopā

piedalīties šī pasākuma aktivitātēs Rīgā. Jebkurš, kas vēlas doties Zinātnieku nakts piedzīvojumā, var izvēlēties sev interesējošo zinātnes nozari, kurai attiecīgi ir norādīta sava institūcija. Mēs izvēlējāmies doties uz Latvijas Universitātes Dabas un zinātnu māju, kā arī uz Elektronikas un datorzinātņu institūtu.

Cilvēku pūlis Latvijas Universitātē (LU) bija liels – ir prieks, ka tik daudziem jauniešiem ir interese un vēlme atnākt, darboties un radoši pavadīt laiku zinātniskā atmosfērā. Daudziem no mums šī

bija pirmā reize LU telpās – acis iepietās par to plašumu, lielumu, arī stāvu daudzumu. Varējām iepazīt dažādas aktivitātes, kas notika pa šiem stāviem, piemēram, pirmajā stāvā iepazīnām valodu dažādību, uzrakstījām savus vārdus Āzijas valodās, kā arī no stacijā dotajiem attēliem minējām – kurš uzņemts Latvijā, kurš ārzemēs? (Izrādās, ka, pat skolotājam esot, uzdevums nav tik viegls...)

Elektronikas un datorzinātņu institūtā ieradāmies neilgi pirms pasākuma noslēguma, tāpēc atmosfēra bija mierīgāka. Iemēģi-

nājām savu roku dažās atjautības un veiklības spēlēs un vakaru noslēdzām ar zīmēšanas un krāsošanas aktivitāti, kas, iespējams, bija domāta bērniem zem 12 gadiem, bet mūs neviens prom nedzina.

Kopumā pasākums bija izdevies. Mājup braucām labā noskaņojumā, ar jaunām zināšanām un vielu pārrunām. Dedzīgi gaidām nākamo gadu, lai iepazītos ar vēl citām aktivitātēm, pasniedzējiem un zināšanām!

Alīna Muša,
11. klases skolniece

Skolēnu dome 2023

Iesākoties jaunam mācību gadam, bija nepieciešams arī jauns skolēnu domes sastāvs, kas šogad mūsu ikdienu skolā padarīs vēl krāsaināku un notikumiem bagātāku.

20. septembrī, iesniedzot motivācijas vēstuli – kāpēc vēlos piedalīties skolēnu domē, zināju, ka parakstos uz diezgan lielu piedzīvojumu visa gada garumā. Tajā brīdī emociju bija daudz, bet ne tik daudz, kad pirmajā domes sēdē tiku ievēlēta par skolēnu domes prezidenti. Domāju – ak vai! Kur es esmu iekūlusies? Biju bezgala pārsteigta un, protams, priecīga.

Kopā ar Kristiānu Cauni, kurš šogad ir viceprezidents, vadīsim mūsu komandu, kurā šogad darbojas Beāte Bukovska, Sabīne Geduša, Kristena Picka, Dagnija Apīne, Viktorija Tiltiņa, Marta Zosāre, Tots Olte, Samanta Dardete, Alīna Muša, Jurgis Zommers un Ralfs Kauliņš. Šogad esam nolēmuši, ka nedalīsim atbildības jomas, bet centīsimies aktīvi darboties visi kopā, izmantojot katra domnieka stiprās puses. Šobrīd Alīna jau ir pierādījusi, ka viņas lauciņš ir efektīvu afišu veidošana, bet Samanta Dardete ir mūsu protokoliste, kura piefiksē visus mūsu plānus un lēmumus. Jurgis šajā mācību gadā tiks lietā savas zināšanas par mūzikas aparatūru un apmācīs „jauno apskatotāju paudzi”. Beāte būs atbildīga par Zīļu spēles rezultātiem, bet šobrīd kopā ar Sabīni jau ir pierādījušas, ka var atrast un prezentēt idejas pasākumu noformējumam.

Sanāksmes ir īpaši patīkami apmeklēt, jo arī mūsu domes telpa ir ieguvusi modernu izskatu. Esteres Caunes un manis realizēto projektu par telpas remontu šogad plānoju turpināt kopā ar jauno domes komandu. Pačukstēšu, ka Madonas novada izglītības pārvaldes vadītāja Solvita Seržāne un Madonas domes deputāti 25. oktobra vizītē mūsu skolā teica, ka mums noteikti jāaicina ciemos citas skolēnu pašpārvaldes un jādalās labajā pieredzē.

Skolēnu dome jau aktīvi saņēmusi spēkus un gatavojas pirmajiem pasākumiem. Ir prieks darboties komandā, kurā ir radoši jaunieši un kuri uz domes sēdēm nāk ar smaidu sejā. Jāpiemin arī mūsu koordinatore un “lielā priekšniece” – Klinta Ieleja, jo tieši viņa ir tā, kas mūs mudina un pabīda mazliet vairāk uz priekšu, un liek mums izdarīt vairāk, nekā mēs domājam.

Ceram uz sadarbību ar skolēniem, viņu vecākiem un, protams, arī ar skolotājiem. Sev un jaunajam skolēnu domes sastāvam novēlu – izturību, drosmi uzdrīkstēties un bezgala radošas idejas līdz pat gada beigām un vēl vairāk.

Samanta Ungure,
11. klases skolniece, skolēnu domes prezidente

„Kas rudenim vezumā?”

Ērgļu vidusskolā no 2. līdz 6. oktobrim norisinājās izstāde „Kas rudenim vezumā?”. Piedalījies tika aicināti gan skolēni, gan visi skolas darbinieki, parādot pārējiem, kas skaists vai neparasts izaudzis katrā dārzā vai dobē.

Visaktīvākie izstādes dalībnieki bija sākumskolas skolēni, taču arī vecāko klašu audzēkņi un skolas darbinieki bija čakli pastrādājuši. Dalībnieki ne tikai atnesa neparastus dārza eksemplārus, bet arī veidoja skaistas un interesantas kompozīcijas. Izstādē bija apskatāmas gan milzīgas bietes un burkāni, gan ziedi, gan neparasti ķirbji un pat baklažāns.

Izstādes mērķis bija, skolēniem un skolas darbiniekiem sadarbojoties, radīt rudenīgu noskaņu skolas telpās. Tas noteikti izdevās, jo visi uzrunātie izstādes apmeklētāji atzina, ka rudens ir ienācis skolā un ir interesanti apskatīties, kas izaudzis citu dārzos un dobēs.

Vēlreiz paldies visiem dalībniekiem un vecākiem, kuri palī-

dzēja tapt kompozīcijām!

Klinta Ieleja,
Ērgļu vidusskolas direktores
vietniece
audzināšanas darbā
Klintas Ielejas foto

Labo darbu nedēļa

Ikvienam no mums ir vēlme darīt otram labu un sniegt atbalstu grūtā brīdī. Labo darbu nedēļa ir lielisks veids, kas dod iespēju aizsākt palīdzēšanu. Tā ir nedēļa, kad visa Latvijas sabiedrība tiek aicināta paveikt lielus vai mazus darbus.

Mūsu klase izvēlējās doties uz Ērgļu sociālās aprūpes centru un uz Ērgļu pagasta sociālās aprūpes centru „Kastaņas”. Ērgļu sociālās aprūpes centrā mēs gājām pastaigāties pa Ērgļu ceļiem ar cilvēkiem, kuriem ir ļoti ierobežotas spējas kustēties. Mūsu gaitu sākām Ērgļu sociālās aprūpes centrā un devāmies uz

Ērgļu autoostu, tālāk virzījāmies uz Ērgļu pagasta ēku un dambi, pie kura bija neliela atpūtas pauze. Kad bijām atpūtušies, tālāk devāmies apskatīt ugunsdzēsēju depo, tad pie Ērgļu sargsuņiem. Un pēc pāris foto uzņēmumiem bijām gatavi doties atpakaļ uz aprūpes centru, kur pēc jaukās pastaigas baudījām siltu tēju un dažādus našķus.

Ērgļu pagasta sociālās aprūpes centrā „Kastaņas” mēs ieradāmies ar savām spēlēm un mācījām tās aprūpes centra iemītniekiem. Notika riņķu mešana uz stieņa, kā arī bumbas ripināšana. Un, protams, mājās nedevāmies

ar tukšām rokām, jo līdzī mums deva gardu klišeri, ko apēst, kad atgriezīsimies skolā.

Ceru, ka Labo darbu nedēļa iedvesmoja arī jūs veikt kādu labu darbu. Labus darbus jūs varat veikt jebkurā laikā, ne tikai šajā nedēļā. Un nav svarīgi, cik liels vai cik mazs šis darbs ir. Ir bezgalīgi daudz iespēju, ko darīt un kā palīdzēt. Vai tie būtu cilvēki, vai dzīvnieki, vai kāda organizācija, kurai jūs palīdzat. Tas tiešām nav svarīgi, galvenais – no sirds sniegta palīdzība.

Ramona Renckulberga,
8. klases skolniece

Sportiskais oktobra mēnesis Ērgļu vidusskolā

Sportisko mēnesi Ērgļu vidusskolā iesākām jau septembra beigās ar stafetes dienu #BEACTIVE nedēļas ietvaros, kad no 1. līdz 9. klasei divu stundu laikā tika pildīti uzdevumi deviņās stacijās. Katrā no tām bija citādāks uzdevums: atmiņa, ātrums, precizitāte, līdzsvars, metieni un vēl citi. Katrā stacijā bija tiesneši no 11. un 12. klases, kā arī pa vienam atbildīgam skolotājam. Bērni ar prieku pildīja uzdevumus. Bija redzams arī azarts viņu acīs un komandas gars. Beigās katra komanda ieguva balviņas.

Oktobrī katru piektdienu skolā notika Ērgļu daudzciņa, kur trīs nedēļu garumā katru reizi bija jācīnās citā disciplīnā. Sākām mēs ar sprintu un apļa skrējieni. Liels bija mans prieks redzēt tik daudz dalībnieku, it īpaši no sākumskolas. Nākamo nedēļu bija bumbas mešana no sēdus pozīcijas, kur kopā piedalījās 120 dalībnieki. Beidzamā disciplīna bija tālākšana no vietas, kur skolēni pārbaudīja savas prasmes lēkšanā. Prieks bija redzēt, ka

skolēni aktīvi bija visās disciplīnās. Sportisko oktobri noslēdzām ar Latvijas veselības nedēļu, kad sākumskolai katru dienu plkst. 8.40 bija rīta rosme piecminūte, kad mēs kopā kārtīgi pamodāmies un izvingrinājām visas svarīgās muskuļu grupas un bijām gatavi lēkt iekšā mācībās ar prieku. Protams, lai visai skolai būtu vēl kāda sportiska aktivitāte, visu nedēļu skolēni varēja iesūtīt ziņas par saviem notiekošajiem vai noskrietajiem kilometriem. Kopā no 16. līdz 20. oktobrim skolēni bija nostaiģājuši 500 kilometrus.

Prieks par mūsu skolas aktīvajiem un sportiskajiem skolēniem. Dēgsmē bērnu acīs, piedaloties aktivitātēs, un azarts parāda to, ka skolēniem patīk sportot un sports ir neatņemama viņu ikdienas daļa.

Turpinām sportot, jo veselā miesā vesels gars.

Elīna Svilpe,
4. klases audzinātāja,
sportisko aktivitāšu organizatore
Klintas Ielejas foto

Ceļš augšup!

Ir pagājuši tikai daži mēneši, kopš rakstīju iepriekšējo rakstu Ērgļu avīzei, bet jau tik daudz nozīmīgu notikumu ir bijuši Ērgļu pagasta futbolistu ikdienā.

Sākšu ar to, ka biedrība „FB Ērgļi” augustā par Madonas novada pašvaldības piešķirtajiem līdzekļiem iegādājās 16 jaunas futbola bumbas. Bumbas un bumbu soma kopā izmaksāja 507,14 eiro (500 eiro – pašvaldības līdzekļi un 7 eiro un 14 centi no biedrības līdzekļiem). Tagad bērniem ir iespēja trenēties ar pavisam jaunām bumbām, lai būtu labāki sasniegumi.

28. jūlijā, Ērgļu pagasta svētku laikā, biedrība „FB Ērgļi” organizēja Ērgļu Jauno zvaigžņu komandu sacensības futbolā. Sacensībās varēja piedalīties bērni trīs vecuma grupās: 4 – 6 gadi, 7 – 9 gadi un 10 – 13 gadi.

Jaunākajā vecuma grupā bērniem notika sīkmači, kuros noskaidrojām un apbalvojām ātrākos un precīzākos zēnus un meitenes. Vecāko bērnu grupas tika sadalītas 10 komandās. Tiesnešiem vajadzēja tiesāt 20 spēles. Pavisam futbolā un sīkmačos piedalījās 69 bērni

no Madonas un citiem Latvijas novadiem. Bija milzīga atsaucība, un par to man ir liels prieks, jo var secināt, ka bērni ļoti vēlas kustēties, būt aktīvi. Paldies visiem dalībniekiem un vecākiem par atsaucību!

Tā kā sacensības organizējām pirmo reizi, pēc tām sapratām, ko

varētu turpmāk mainīt, ko uzlabot, lai visi dalībnieki būtu apmierināti un lai sacensības noritētu raitāk.

Jūlijā arī treneris Jānis Rukmanis devās atpūsties. Biedrība „FB Ērgļi” saprata, ka bērni negrib pavadīt veselu mēnesi bez futbola. Vienu reizi nedēļā aicinājām mazos futbolistus veikt dažādus treniņu uzdevumus un spēlēt futbolu.

17. augustā tika aizvadīts citādāks treniņš, jo uz to bija ieradusies trenera Jāņa Rukmaņa uzaicinātā futboliste no Anglijas – Alise Gindra. Alises dzīvesvieta ir Liverpūle, bet meitenes saknes meklējamas tepat Madonas novadā – Vestienā. Alise mācās Everton football college, ir pārstāvējusi Latvijas meiteņu jaunatnes izlasi U-17.

Sportiste iepazīstināja ar sevi, trenēja mūsu Ērgļu jaunās futbolistes un nodemonstrēja arī savu individuālo meistarību bumbas kontrolē. Paldies Alisei par viesošanos, kas deva bērniem iespēju redzēt spēcīgu un meistarīgu futbolisti dzīvē!

Augustā arī turpinājās Latvijas Futbola federācijas (LFF) Vidzemes reģiona jaunatnes festivāls futbolā 6:6. Šajās sacensībās futbola komandas cenšas pārspēt cita citu dažādos līmeņos, kurus izvērtē pēc komandu spēļu rezultātiem. Kopā ir trīs līmeņi – A, B un C gru-

pas. Paši stiprākie ir A grupā, ar vārdiem rezultātiem nokļūst B grupā, bet iesācēji un futbolisti ar ne tik labām prasmēm – C grupā.

17. jūnijā mūsu U-8 futbolisti no Madonas BJSS/Ērgļu sacensības beidza, sasnieguši B grupu. Bet 12. augustā sacensībās Cēsu pilsētas stadionā pēc ilgā pārtraukuma atgriezās C grupā. 26. augustā tika aizvadītas spēles Staiceles futbola bāzē, kur spraigā un lietainā dienā mūsu mazie futbolisti atkal izcīnīja iespēju spēlēt B grupā.

Ļoti īpaša sacensību diena bija 10. septembris – Tēvu diena, kuru pavadījām Valmieras Olimpiskajā centrā. Ērgļu futbola komanda sagādāja lielisku dāvanu tētiem un pakāpās no B grupas uz augsto A grupu. Malači!

8. oktobrī Cēsu pilsētas stadionā tika noslēgts LFF Vidzemes reģiona jaunatnes festivāls futbolā, kurā mūsu futbolisti spēlēja spēcīgajā A grupā. Diena bija ļoti vējaina, auksta, bet ir gandarījums, ka bērni varēja spēlēt pret spēcīgākajiem pretiniekiem un gūt vērtīgu pieredzi.

Elita Lapsa,
„FB Ērgļi” valdes locekle
Elitas Lapsas un Ritvara Lapsas
foto

Dabas pētnieki un dabas izziņātāji Ērgļu PII „Pienenīte”

*Kas māca mums lasīt?
Mūsu skolotājs mežs!
Kas māca mums rakstīt?
Mūsu skolotājs vējš!
Mēs mežā mācāmies lasīt –
Grāmatas, ogas un sēnes!
Mēs zvaigznes un dzejoļus skaitām!
Viņi sūnās raksta ar melleņu tinti.
Mežs labo ar brūkleni kļūdas.*

*/Renārs Kaupers, Inese Zandere,
„Kas māca mums lasīt?“/*

Izzināt dabu un iepazīt savu tuvāko apkārtni PII „Pienenītes” bērni centās visu septembra mēnesi. Tēmas noslēgumā visas grupas devās mācību pārgājienā – cits tālāk, cits tuvāk, bet pavisam maziņie bija priecīgi par to vien, ka spēj apiet apkārt, viņuprāt, tik lielajam bērnu dārzam. Tika pētīti un izziņāti vietējie Ērgļu kalni, tika vērota tuvākā apkārtnē un saskatītas jau pirmās rudens pazīmes, bet kāds cits devās vērot vietējo tehniku. Savukārt

Vestienas bērni iepazīta luterāņu baznīcu un plašo Kāla ezeru. Sausnējas audzēkņi devās uz mežu meklēt rudens krāsas, tādējādi jau „ieejot” nākamā mēneša tēmā, kas turpinājās visu oktobri. Tēmas nosaukums – „Krāsīgas māsiņas”.

Grupas „Lāsītes” skolotājas Rīta, Baiba un skolotājas palīdze Vineta savus audzēkņus iepriecināja ar braucieni uz Kalsnavas arborētumu, kur turpināja citādi un citādos apstākļos izziņāt dabu. Bērni piedalījās nodarbībā „Krāsu medības”, iepazīta dažādus kokus, meklēja krāsas dabā, veidoja no dabas veltēm gleznas.

„Daba ir vienīgā grāmata, kurai visas lapas liela satura pilnas!”

Lāsma Vītola,
Ērgļu PII „Pienenīte” metodīķe
Lāsma Vītolas, Ilzītes Vīgantes,
Anitas Šaicānes,
Sarmītes Kauliņas, Endijas Cielavas, Evitas Jelisejevas foto

Atceroties radošo vasaras izskaņu Ērgļu mūzikas skolā

Katram skolēnam, kas apgūst mūzikas gudrības Ērgļu mākslas un mūzikas skolā, zināms, ka augsta beigās notiek radošās darbnīcas, kurās notiek daudzas interesantas un reizēm arī vēl nezināmas lietas, kas saistītas ne tikai ar mūziku.

Arī šoreiz bez jau tradicionālajām ikdienas nodarbībām – orķestra, mūzikas teorijas atkārtosāšanas un individuālajām konsultācijām pie saviem pedagogiem – bija iespēja labāk izziņāt Ērgļus. Paldies Elītai Ūdrei, kas vadīja interesantu sarunu ar bērniem un par katru pareizu atbildi cienāja ar konfektiem.

Mākslas skolā Andris Džiguns ļāva izpausties radoši un pielietot savus mākslinieka talantus 2D zīmējumos.

Liela bērnu interese bija aplūkot stelli kolekciju MAILĪŠU FABRIKĀ.

Ilze Mailīte bija īpaši gatavojusies un noaudusi nošu līnijas uz balta auduma, uz kura bija jāuzraksta dziesma „Pūt, vējiņi!” – nu gluži kā nošu diktāts. Liels paldies Ilzei par sadarbību!

Bērniem īpaši patika Kalsnavas arborētuma apmeklējums, kur gan muzicējām, gan izbaudījām vēja zvanu meistarklasi, kur katrs varēja pēc sirds patikas izmantot dažādus materiālus un veidot savu vēja zvanu.

Katru dienu varējām bau-

dīt gardas pusdienas dārzā, par kurām gādāja Kristīne Līgere. Sirdnīgs paldies par to!

Esam radoši un muzikāli noslēguši aizgājušo vasaru un jau

aktīvi darbojamies jaunajā mācību gadā.

Lai mums visiem veicas!

Mārīte Taškāne,
mūzikas nodaļas skolotāja

Meža apsaimniekošana, laba un pārņemama prakse

Šāda bija tēma Meža konsultāciju pakalpojumu centra Madonas nodaļas vadītājas Mairitas Bondares rīkotajam semināram, kas notika oktobra sākumā Cēsu novada Stalbes pagastā. Seminārā piedalījās arī mūsu biedrības meža īpašnieki.

Pasākums bija plānots mežā, teorētisko stāstījumu apvienojot ar praktiskiem meža apsaimniekošanas paraugobjektiem. Diskusijas vadīja Pasaules Dabas fonda direktors, Meža programmas vadītājs Jānis Rozītis. Ar demonstrējuma teritorijas „Zvejnieki” apsaimniekošanas pieredzi dalījās tās īpašnieks Gatis Strads. Aplūkojām dažāda sastāva izlases cirtes, pameža ciršanu skuju koku mežā, kopšanas cirtes skuju koku un lapu koku mistraudzēs. Meža demonstrējumu teritorijas „Pūpoli” pārvaldnieks Raimonds Mežaks iepazīstināja ar galvenās izlases cirtēm ar atvērumiem un vienlaidus platībā; ar sanitārām un rekonstruktīvām vienlaidus cirtēm. Semināra dalībniekiem pārdomas un debates raisīja jaunaudžu papildināšana un kopšana aizzēluma apstākļos, kā arī kociņu aizsardzī-

ba ar repelentiem.

Objektos mežā Raimonds Mežaks iepazīstināja ar augsnes gatavošanas veidiem, analizēja meža atjaunošanas veidu plusus un mīnus. Semināra dalībnieki aktīvi debatēja par atjaunojamo koku sugu izvēli, par saglabājamajiem kokiem izcirtumā.

Seminārs notika skaistā, saulainā rudens dienā, par ko priecīgi un gandarīti par redzēto bijām visi pasākuma dalībnieki. Tā kā seminārs daļēji norisinājās Gaujas Nacionālā parka teritorijā, tad redzētais un dzirdētais rosināja domāt, ka racionāli un pārdomāti saimniekot var arī te.

Biruta Nebare,
biedrības „Vidzemes augstienes meži”

valdes priekšsēdētāja
Birutas Nebares foto

Tikšanās ar Madonas novada Izglītības pārvaldes pārstāvjiem skolā

Madonas novada Izglītības nodaļas pārstāvji regulāri klātienē iepazīst novada skolu ikdienu – sasniegumus un vajadzības. 25. oktobrī piecas nodaļas amatpersonas un deputāti apmeklēja Ērgļu vidusskolu.

Skolas administrācijas pārstāvji uz sarunu aicināja ne tikai pedagogus, bet arī skolas padomes vecāku pārstāvjus – prezidentu Ritvaru Lapsu un vietnieki Mārci Feldbergu. Izglītības nodaļas vadītāja Solvita Seržāne ļoti

atzinīgi izteicās par viņu konstruktīviem ierosinājumiem, ieinteresētību skolas dzīvē un domā, ka turpmākajās vizītēs citās skolās arī aicinās uz sarunām vecāku pārstāvjus. Paldies mūsu audzēkņu vecākiem par lielo atbalstu arī ikdienas darbos, ne tikai pasākumos!

Iepazīstot skolas telpas, nodaļas pārstāvji priecējās un atzinīgi novērtēja skolēnu domes telpas, audzēkņu iniciatīvu tās remontēšanā, iekārtošanā. Priecē skolas

un skolas padomes sadarbība, ka viņi ir klātesoši kopīgajā audzināšanas darbā.

Tikšanās mērķis bija sarunas par sasniegumiem un nākotnes vajadzībām, vienojoties, kas risināms tūlīt, kas tuvākā nākotnē. Pirmā lielā aktualitāte ir skolas sporta stadiona renovācijas projekta izstrāde. Tā ir uzsākta, iesaistot gan administrāciju, gan sporta skolotājus, skolas padomes vecāku pārstāvjus, deputātus no Ērgļiem – Aivi Masaļski un Māri

Olti. Interesanti, ka ieteikumus direktorei nosūtījuši arī 2. klases jaunie futbolisti un vecāki. Viņi ir daudz braukājuši pa sacensībām, redzējuši dažādus stadionus un pozitīvo vēlas iekļaut arī skolas sporta laukuma un apkārtnes sakārtošanā.

Runājām par tuvāko nākotni, kad būs pamatskola, kādas būs izglītības iestādes prioritātes. Skolai un vecākiem ir nākotnes vīzijas, vēlme neapstāties attīstībā. Tiek gatavoti vēl jauni projekti telpu

modernizācijai. Liels paldies cilvēkiem, kuri līdz šim paveikuši lielu darbu, lai skolas vide un apkārtnē būtu estētiska, sakārtota. Turpinām viņu iesāktu.

Skolas administrācija aicina ikvienu vecāku izteikt savus ierosinājumus, gan tiekoties klātienē, gan rakstot. Paldies par līdzšinējo un arī turpmāko sadarbību!

Galina Kraukle,
Ērgļu vidusskolas direktore

Meklēšanas vienība „Zvaigzne”

*Skatieties jūs, ļautiņi,
Kādas dienas zaldātam:
Dzelzu lietus, uguns liesmas
Uz zaldāta dvēselītes.
/latviešu tautasdziesma/*

Lāčplēša dienas priekšvakarā uzklauzīju meklēšanas vienības (MV) „Zvaigzne” dibinātāja, zemessarga un īstena Latvijas patriota Laura Kalēja pārdomas par dzīvi un cilvēka dzīvības vērtību kara apstākļos. Mežu nozarē SIA „Rīgas meži” strādājošais **Lauris Kalējs** stāsta: „Biedrība meklēšanas vienība „Zvaigzne” oficiāli reģistrēta 2010. gada 19. decembrī, tā darbojas Brāļu kapu komitejas pakļautībā atbilstoši noteikumiem un starptautiskajiem līgumiem ar Krieviju un Vāciju. Biedrības darbība ir likumīga, tās rīcībā ir Latvijā izdoti dokumenti, akti un instrukcijas. Notiek sadarbība ar NBS, Valsts policiju, pašvaldību vadītājiem. Mūsu darbības lauks aptver gandrīz visu Latvijas teritoriju. Lauksaimnieki un meža darbinieki ir aicinājuši mūs meklēt kara laika munīciju, lai atbrīvotos no tās un neciestu cilvēki.

Esmu vienībā no tās dibināšanas dienas, kā valdes loceklis veicu darba plānošanu, vācu informāciju. Dalībnieku kopskaits mūsu vienībā ir ap 13 biedriem, tie ir dažāda vecuma cilvēki. Ar gadiem kolektīva sastāvā notikušas izmaiņas, daži neiztur smago slodzi un pamet vienību. Daži cilvēki ir kandidāta statusā, kurus pārbaudes laikā novērojam un pieņemam lēmumu. Mūsu vaļasprieks nav atpūta un izklaide, bet tas ir fiziski ļoti smags darbs dažkārt skarbos laika apstākļos.

Meklēšanas vienības „Zvaigzne” galvenais darbības uzdevums – meklēt un iespēju robežās identificēt Otrajā pasaules karā kritušos karavīrus, neņemot vērā viņu valstisko piederību. Frontē kritušos nedrīkstam šķīrot! Sadarbojamies ar Polijas, Vācijas, Krievijas kolēģiem un meklējam arī citu valstu karavīrus. To darām brīvprātīgi, par darbu mums neviens nemaksā. Nepārstāvam nevienas politiskās partijas intereses, esam neitrāli.

Runājot par Sausnējas un Liepkalnes apkārtnē notikušajām sīvajām kaujām, jāpiemin, ka šeit fronte turējās vairāk nekā trīs nedēļas, un piedzīvots liels upuru skaits abās pusēs. Tie varētu būt apmēram 1,5 tūkstoši, taču zinām, ka padomju pusē tika dota pavēle ziņot par krietni mazāku kritušo skaitu, izplatot sagrozītu informāciju. Esot bijušas tādas vietējās nozīmes kaujas, kuru rezultātā krituši visi abās pusēs karojošie, tādēļ nav neviena liecinieka. Nevaram uzklaut kara notikumu aculiecinieku stāstus, jo tā paaudze ir aiz-

Meklēšanas vienība „Zvaigzne” 2023. gada maijā.

Vienības dibinātājs un valdes loceklis Lauris Kalējs.

gājusi mūžībā. Joprojām atrodam daudz munīcijas un citu kara laika liecību.

Plašāk ar vienības „Zvaigzne” darbību varat iepazīties mūsu mājaslapā: www.mvz.lv

Daži fragmenti no ierakstiem meklēšanas vienības „Zvaigzne” mājaslapā:

„Sausnēja 14.09.2011. Saņemts ziņojums, ka autoceļa Pļaviņas - Ērgļi 28. kilometrā, norokot ceļa virsmu, atrasti cilvēka kauli. Norādītajā vietā tika konstatēts, ka ceļa malā grāvī atrodas cilvēka galvaskausis. Izpētot vietu, tika atrastas sarkanās armijas karavīra mirstīgās atliekas bez identifikācijas datiem. Iegūts apstiprinājums, ka šis ir bijis apbedījums. Pārbaudot apkārtni, aptuveni piecus metrus tālāk, tika atrasta vēl viena karavīra mirstīgās atliekas un konstatēts, ka atrastais arī bijis sarkanās armijas kareivis bez identifikācijas datiem.

Ērgļu novads, Liepkalne 29.06.2019. Meklēšanas vienības „Zvaigzne” biedri pārbaudīja kādu mežmalu pie ceļa Sausnējas pagasta Liepkalnes ciemā. Vecā, daļēji aizbrukušā ierakumā, zem nolūzušu koku, sakritušu lapu kārtas, dubļos un ūdenī tika atrasts kāds visu pamests un aizmirsts vācu armijas kareivis. Pēc daudzu stundu smaga darba izdevās atgūt kareivi, un viņš dosies pēdējā ceļā uz mūža mājām. Šim kareivim būs vārds, jo tika atrasta identifikācijas markas

pusīte, un ģimene uzzinās par pazudušo tēvu vai dēlu.

Ērgļu novads, Sausnējas pagasts. 17.08.2019. Meklēšanas vienības „Zvaigzne” biedri ieradusies Sausnējā, lai turpinātu pārbaudīt un meklēt kritušos karavīrus. Īsa instruktāža, un meklētāji ķeras pie darba. Bijusajā kaujas laukā tiek atrastas granātas, patronas un lādiņu šķembas. Vēlāk atrodam vietu, kur metāla detektors raida spēcīgu signālu. Kad uzmanīgi atrokam šo vietu, sākotnēji parādās zirga ratu riteņu detaļas, tad drātis, un bedres dibenā atspīd kauls. Cilvēka vai dzīvnieka? Dzīvnieku kaulu šeit netrūkst. Uzsākam bedres paplašināšanu un padziļināšanu. Tiek atsegti vēl daži kauli, un kļūst skaidrs, ka tie ir cilvēka kauli. Racēji nejut ne saules svelmi, ne slāpes, lai gan ārā ēnā ir +28° C.

Tiek atsegtas zemes centimetrs pēc centimetra, uzmanīgi pētīts un pārbaudīts, lai nepalaistu garām pierādījumus par atrastā kritušā identitāti. Kad kritušais atsegti, secinām, ka viņš ir vācu armijā iesauktais kareivis. Kareivim pēc kaujas novilkti zābaki, blakus mētajās bruņucepure, granāta, sacaurumota patronu kaste un ložmetēja patronu lentes, kā arī kareivja personīgās mantas. Visi atviegloti nopūšas, kad pie kareivja atrodam nesalauztu identifikācijas marku. Kareivis skaitās bezvēsts pazudis. Un beidzot arī viņam un viņa tuviniekiem karš būs beidzies. Paldies visiem meklēšanas vienības „Zvaigzne” biedriem, kuri piedalījās meklēšanas pasākumā!

Ērgļu novads, Sausnēja 14.11.2020. Agrā rītā dodamies uz tikšanās vietu Sausnējā, lai turpinātu kritušo un bezvēsts pazudušo karavīru meklēšanu. Sausnēja mūs sagaida ar aukstu vēju un temperatūru ap +1° C grādu. Īsa instruktāža, un dodamies uz „Rumuļu” māju apkaimi. Priekšpusdienā pārbaudām kaujas lauku un pozīciju vietas. Pirmajās minūtēs atrodam kara atstāto mantojumu – nesprāgušu 82 mm mīnmetēja mīnu, ne-

daudz tālāk – 120 mm mīnmetēja mīnas asti, tad atkal 82 un 81 mm sarkanās armijas un vācu armijas mīnmetēju lādiņu astes. Tiek atrastas vairākas nesprāgušas mīnmetēju mīnas.

Vienības apspriedes laikā uzklauzām biedru ziņojumus par atradumiem, tad sazvānāmies ar zemes īpašnieku un vienojamies par augstienes pārbaudes turpināšanu blakus „Rumuļu” mājām. Pēc neliela pārgājiena paveras skats, kas liek nodrebēt sirdij. Redzama plaša kalna nogāze, kalna korē saskatāmas iesēduma bedres. Domās pārcilājam arhīvu dokumentus un kartes, lieti noder bruņotajos spēkos iegūtā pieredze. Saprotam, ka te bijušas svarīgas kaujas pozīcijas un ka šajā augstienē notikušas smagas kaujas.

Augstienes pārbaudes procesā tiek atrasts liels daudzums padomju lauku saimniecības tehnikas detaļu un rezerves daļu. Pēc neliela brīža jaunākais biedrības biedrs ziņo, ka ir atradis kritušo kareivi. Uzsākam kritušā kareivja atrakšanu. Viri rok, nejutot auksto vēju, un pēc trim stundām tumsā, luktuŗīšu gaismā no bedres izceļam kritušo kareivi. Viņš bijis smagi sakropļots – norautas kāju pēdas un daļēji kājas, kā arī kreisā roka un sakropļota seja. Vieta, kur gulēja kritušais, bija pilna ar mīnu šķembām. Kareivis aprakts tikai 30 cm dziļumā un jābrīnās, ka, apstrādājot zemi, to nav skāris arklis. Pie kritušā atrada karavīra katliņu, granātu un maciņu ar patronām. Secinām, ka kritušais piederīgs sarkanajai armijai. Diemžēl viņš paliks nezināms. Pēc arhīvu datiem šajā vietā cīnījās no Latvijas teritorijas 1944. gadā iesauktie vīri.

Paldies biedrības vīriem, kuri, neņemot vērā smagos darba apstākļus, atrada pazudušo kareivi. Īpaša pateicība Renāram par darbu un pacietību, kā arī „Rumuļu” mājas saimniekiem par atbalstu kritušo karavīru meklēšanā.

Liepkalne, Sausnējas pagasts, Ērgļu novads 24.03.2020. Devāmies uz Liepkalnes ciema pusi pārbaudīt meža teritoriju, kur pēc kādas liecinieces stāstītā 1944. gada septembrī notikušas smagas kaujas vācu un sarkanās armijas starpā. Uz lauka, mežā un upē esot palicis daudz kritušo karavīru, kuru ķermeņus neviens neapglabāja.

Ejot pa aizaugušu meža ceļu, kādam meklētājam metāla detektors raidīja spēcīgu signālu. Tika atrasta sarkanarmieša bruņucepure. Pēc brīža dažus metrus tālāk uz aizaugušā ceļa atskanēja kārtējais spēcīgais signāls. Aptuveni pieci centimetri zem zemes virskārtas tika uzzieta sarkanarmieša bruņucepure. Uzmanīgi paceļot bruņūki-

veri, zem tās parādījās kritušā karavīra galvaskausis. Sekoja vairāku stundu smags darbs. Centimetru pēc centimetram tika noņemti laika, dabas un tehnikas sablīvētie zemes slāņi. Kad kareivis bija atsegti, varēja secināt, ka nāve šo vīru pārsteigusi, nolikusi uz ceļiem un tad noguldījusi uz muguras. Blakus kritušajam kareivim mētajās granātas, patronas, ekipējuma paliekas, kājās – zābaki. Diemžēl šis kareivis netiks atpazīts.

2021. gada sezonas beigas. 2021. gadā Sausnējas pagastā notika vairāk nekā 12 biedrības ekspedīciju. Organizējām video tiešraidi ar Ukrainu – parādījām aptuveno apbedījuma vietu kāda kritušā karavīra tuviniekiem. Izjutām abpusēji spēcīgas emocijas. Dažādās vietās – gan uz laukiem, gan mežos – tika atrasti vairāk nekā 100 dažāda kalibra granātu, mīnu un lādiņu. Zemei palika vieglāk un iedzīvotājiem drošāk.

Sausnējas pagastu karš neapēdēja. Mūsu biedrības biedri veic saskaņotas teritoriju pārbaudes ar mērķi atrast kritušos karavīrus. Bieži vien sprādzienbīstamos priekšmetus atrodam mežos virszemē. Tos izrakuši un pametuši kādi neapzinīgi un bezatbildīgi racēji, bet gadās, ka izrakuši meža zvēri vai arī tie no zemes iznākuši tehnikas darbības rezultātā. Iespējams, ka šīs munīcijas paliekas jau atradušas virszemē pēc kaujām. Pārbaudītu laikā atrastie sprādzienbīstamie priekšmeti tiek nodoti neitralizēšanai sapieriem. Gadījumā, ja atrod sprādzienbīstamus priekšmetus (mīnas, granātas, lādiņus utt.), nekādā gadījumā nepārvietojiet, neaiztieciot tos, bet nomarkējiet šo vietu un ziņojiet par atradumu policijai, zvanot uz nr. 112.

Ja jūsu rīcībā ir informācija par kādu kritušo karavīru, pastāstiet to mums. Un kopīgiem spēkiem palīdzēsim kādam kareivim atgriezties mājās. Varat nosūtīt e-vēstuli uz e-pastu: m.v.zvaigzne@inbox.lv.

Paldies par sniegto atbalstu kritušo karavīru meklēšanā Sausnējas pagasta pārvaldei (tagad Madonas novada Ērgļu apvienības pārvaldei), AS „Latvijas Valsts meži” Vidusdaugavas mežsaimniecībai, SIA MYRTILLUS, „Ceriņi”, „Priednieki”, „Rumuļi”, „Saulītes”, „Mežrozītes”, „Strautmaļi” un citu zemes īpašumu un māju saimniekiem. Liels paldies par izrādīto sapratni un atbalstu! Ceram uz tālāku sadarbību!”

Elita Leiboma,
novadpētniecības speciāliste
Sausnējas pagastā
Fotoģrāfijas no portāla
www.mvz.lv

„Rūdis” deju grāmatas „VISA MADONA DEJO” atvēršanas svētkos

21. oktobrī, atzīmējot Madonas deju skolotājas Dzidras Rubenes 100 gadi, Madonas kultūras namā norisinājās grāmatas „VISA Madona dejo” atvēršanas svētki ar novada deju kolektīvu un grāmatas autoru Gundegas Juraševskas un Sarmītes Plūmes piedalīšanos. Grāmatā apkopots izcilās deju skolotājas dzīves gājums un nozīmīgais veikums latviešu tautas dejas mākslinieciskās kvalitātes celšanā Latvijā.

Deju koncertā piedalījās visu

paaudžu dejojāji, izpildot gan Rubenes laika iemīļotākās dejas (Viļa Ozola „Klabdanci”, Harija Sūnas „Piebaldzēnus” un „Sudmalīņas”), gan viņas audzēkņu jaunrades (Andra Ezeriņa „Leivēris”, Jāņa Šķēles „Trimalnieks”), kā arī šodien veidotās horeogrāfijas. Pirmo reizi kopā varēja noskatīties pašas Dzidras Rubenes veidotās trīs dejas: „Madonas piecdancis”, „Rubenes polka” un „Melderdancis”. Īpašu muzikālu vērtējumu Dzidrai Rubenei sniedza Arturs

Kloppe ar savu „Biržu salona kapelu”.

Koncertu kuplināja arī Ērgļu jauniešu deju kolektīvs „Rūdis”, kura sniegumā koncerta vērotāji redzēja dejas „Mēs ciemiņus gaidīdami” un „Rubenes polka”. Bet koncerta noslēgumā visi kolektīvi vienotās dejā „Sudmalīņas”.

Sandra Avotiņa,
Ērgļu saietā nama vadītāja
Foto no **Sandras Avotiņas**
personīgā arhīva

Koru koncerts Rīgas Latviešu biedrības 155. jubilejā

Vecākā latviešu organizācija pasaulē – Rīgas Latviešu biedrība (RLB) – šoruden atzīmē 155. jubileju. Dibināta 1868. gadā. Caur gadu desmitiem RLB bijusi Latvijai nozīmīgu notikumu norises vieta un ideju šūpulis. Šeit aizsākusies arī nu jau par neatņemamu latviskā identitātes sastāvdaļu kļuvusi Dziesmu svētku kustība, tādēļ savā 155. gadskārtā RLB aicināja uz unikālu notikumu – kormūzikas koncertu „Rīga dimd”.

Koncerta mākslinieciskā vadītāja un Dziesmu svētku virsdiriģenta Ārija Šķepasta vadībā 22. oktobrī plkst. 16.00 RLB Lielajā zālē izskanēja pirmo trīs RLB rīkoto Vispārējo latviešu Dziedāšanas svētku (1873., 1880., 1888.) reper-

tuārs – no Jāņa Cimzes un Dāvida Cimzes latviešu tautasdziesmu apdarēm līdz Vigneru Ernesta, Bauņaņa Kārļa, Jurjāņu Andreja un Jāzepa Vītola oriģināldziesmām.

Koncertā dziedāja – 17 Rīgas, Cēsu un Ērgļu amatierkori – RLB kori „Austrums”, „Erelbe”, „Ars Longa”, Rīgas Latviešu biedrības jauktais koris, vīru koris „Latvis”,

kā arī vīru kori „Gaudeamus”, „Cēsis”, jauktie kori „Wenden”, „Ērgļi”, „Rīdzene”, „Ligo”, „Sonore”, „Medera”, „Mezglis”, „Namejs”, „Grindex” un Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas jauktais koris izpildīja atlasītās dziesmas, koncerta noslēgumā vienojoties kopkorī, kuru kuplināja diriģenta Haralda Bārziņa vadītais Rīgas 6. vidusskolas simfoniskais orķestris, izpildot joprojām aktuālo Jurjāņu Andreja kantāti „Tēvijai”.

„Rīga dimd” programmu vadīja muzikologs Edgars Raginskis un pastāstīja par Dziesmu svētku idejas tapšanu, svētku norisi un komponistu radošo ceļu līdz skaņdarba tapšanai.

Koncertu rīkoja Rīgas Latviešu

biedrība ar Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta atbalstu. Pirms koncerta varēja aplūkot arī RLB veidoto izstādi „Četrās dienas Pirmajos vispārīgajos latviešu Dziedāšanas svētkos” RLB Baltajā zālē.

Jauktā kora „Ērgļi” dziedātāji varēja justies gandarīti gan kā šī īpašā koncerta dalībnieki, gan kā dziedātāji kopkorī, atskaņojot A. Jurjāņa kantāti „Tēvijai”. Paldies par iespēju piedalīties šajā koncertā Marikai Slotinai-Brantei – vīru kora „LATVIS”, „CĒSIS”, kā arī jaukto kora „WENDEN” un „ĒRĢĻI” diriģentei!

Sandra Avotiņa,

Ērgļu saietā nama vadītāja foto no **Sandras Avotiņas** personīgā arhīva

Dāmu deju kolektīvi tiekas „RUDENS LAPKRITĪ...”

*leskaties rudenim acīs,
Kā mainās nokrāsa tām.
Dzeltenas kā saules stariņš,
Pelēkas kā rudenā rīts.*

Ar tādu vārdu gleznu sestdien, 28. oktobrī, īpaši rudenīgā dienā Ērgļu saietā namā iesākās tradicionālais senioru dāmu deju kolektīvu pasākums „Rudens lapkritī”. Šogad tajā piedalījās Madonas kultūras nama dāmu deju kolektīvs „MADONAS DĀMAS”, ko vada Maija Rijniece, Cēsaines „KAMENES”, vadītāja Marika Šķēle, Lubānas kultūras nama senioru deju kopa „VARAVĪKSNE”, vadītāja Lienīte Ozolniece, kā arī Mārcienas pagasta senioru dāmu deju grupa „LAIMA”, kurām dejojot māca Laima Pudule. Kā ik gadu, Ērgļos īpaši gaidītas bija arī dāmas no Dzelzavas

– senioru deju grupa „DZELDES” ar vadītāju Jāni Šķēli, Kalsnavas pagasta dāmu deju grupa „MAGNOLĪJA” ar vadītāju Aiju Kreili. Priekš-

ka šogad pasākumu kuplināja Raudas dāmu deju kopa „Kņopienes”, vadītāja Madara Podniece, un Stalbes tautas nama dāmu deju kopa

„Paparūte” ar Gintu Berķi priekšgalā. Īpaši kuplā skaitā, pavisam 15 dejotājas, uz Ērgļu saietā nama skatuves dejojā Ķeguma tautas nama deju kopa „Rasa” Mirdzas Dzerkales vadībā. Un kā vienmēr, ļoti elegantās un skaistas tērpos tērtās mājiniņas – Ērgļu saietā nama dāmu deju grupa „VARBŪT”, kuru vadītāja ir Antra Grinberga.

Pēc krāsainā un ar dažādām emocijām papildītā koncerta skatītāji tika lūgti vēl uzkavēties, jo koncertam bija paredzēta arī otrā daļa – šoreiz tikai instrumentālā. Kā nu ne, jo tajā savu sniegumu skatītāju vērtējumam nodeva ģitāristu ansamblis „ĶEGUMA DUCIS”. Ģitāras spēli šiem mūziķiem pāņiedz Dace Priedoliņa. Pasākumā Ērgļos ansambļa izpildījumā varēja dzirdēt gan pašas Daces autor-

dziesmas, gan latviešu estrādes pērles un pat dziesmas no savulaik itāļu zvaigžņu dueta Al Bano un Rominas Paueres repertuāra.

Pasākuma noslēgumā, ar labām emocijām uzlādēti, gan koncerta dalībnieki, gan skatītāji varēja doties mājup, bet krāsainā, rudenīgā pasākuma „pēcgārša” – labas un sirsnīgas emocijas – palīdzēs pārvarēt rudens drūmumu un sagaidīt balto ziemu.

Uz tikšanos nākamajā Dāmu deju grupu sadejošanās pasākumā jau mazāk nekā pēc gada – „Rudens Lapkritī – 2024!”.

Dāmu dejās noskatījās un ģitāras skaņās noklausījās

Sandra Avotiņa,

Ērgļu saietā nama vadītāja **Sandras Avotiņas** foto

2023. gada vasaras darba sezona „Meņģeļos”

Oktobra beigās noslēdzas Brāļu Jurjāņu memoriālā muzeja „Meņģeļi” 33. vasaras darba sezona, tāpēc ir laiks atskatīties uz varā paveikto.

Šis gads bija Dziesmu un deju svētku gads, tāpēc īpaši izjutām apmeklētāju īpašo interesi par brāļiem Jurjāņiem. Priecājāmies par Jurjāņu dzimtas radnieku viesošanās „Meņģeļos”.

Starp ikdienas muzeja darbiem un ekskursijām „Meņģeļos” notika arī pasākumi. Aprīlī muzejā viesojās mežradznieki no Igaunijas, Lietuvas un Latvijas, jo Ērgļos tika aizvadīts starptautiskais J. Jurjāņa konkurss „Jaunais mežradznieks”.

Maijā organizējām Muzeju nakts pasākumu, kuru kuplināja Ērgļu dziedošie bērni, perkusiju orķestris, dūceķņu un vēja zvanu izgatavošanas darbnīcas. Ar Muzeju nakti tika aizsākts īpašais šīs vasaras Madonas novada tūrisma sezonas piedāvājums „Iepazīsti Madonas novada skaņās!”, kas lieliski popularizēja arī „Meņģeļos”.

Pasākuma laikā tika arī atklāta Madonas novadpētniecības un mākslas muzeja ceļojošā izstāde – „Lauku muzikanti Madonas novadā 20. gadsimtā”, kurā līdz pat oktobrim varēja iepazīties ne tikai ar izstādes materiāliem, bet arī izjust kārtīgas zaļumballes sajūtu.

Baudot silto vasaras vakaru, 21. jūnijā svinējām vasaras saulstāvjus. Šajā dienā pušķojām ēkas, pinām vainagus, kūrām ugunsķūrus, dziedājām dziesmas, gājām rotaļās un aplīgojām tuvākos kaimiņus. Drosmīgākie līgotāji sagaidīja arī saullēktu.

Jūlijā kopā ar „Braku” muzeja darbiniekiem piedalījāmies Ērgļu pagasta svētkos, kur pils parkā organizējām radošās darbnīcas. Katram apmeklētājam bija iespēja rakstīt svētku pasaku un veikt dažādus atraktīvus uzdevumus.

Augustā tika aizvadīts jau ceturtais radoši izzinošais pasākums „Sajūtu plāva”. Pasākums notiek ar mērķi, lai bagātinātu Ērgļu pagasta kultūrvidi un popularizētu Ma-

donas novada radošos, darbīgos un talantīgos iedzīvotājus. „Sajūtu plāvā” bija iespēja apmeklēt četras meistarklases. Kopā ar aizrautīgo lektori Baibu Rudoviču gatavojām probiotiskos dzērienus. Lektore Landa Jaunzema pastāstīja par to, vai cukurs ir slikts un dalījās pieredzē par cukura diabētu. Savukārt lektore Ieva Dulmane stāstīja par

to, kā beidzot sākt dzīvot veselīgi. Keramiķis Andris Džiguns mācīja gatavot māla rotaslietas, kuras patika īpaši bērniem.

Septembrī jau desmito reizi „Meņģeļos” tika svinēta Latvijas Pirts diena. Pirts dienā aicinājām sanākt kopā pirts mīļus, savstarpēji apmainīties ar pieredzi un zināšanām. Šīs dienas mērķis ir paplašināt pirts mīļotāju loku, piesaistot arvien jaunus interesentus. Pirts diena apliecināja to, ka Latvijā dzīvo īsteni pirts mīļotāji, kuri ar lielāko prieku baudīja unikālo „Meņģeļu” dūmu pirtiņu.

„Meņģeļos” tika darīti arī dažādi saimnieciskie darbi. Muzeja viesus sajūsmināja sakoptā muzeja teritorija – nopļautais zāliens, skaitās puķu dobes, no krūmiem atbrīvotā kalna nogāze, stāvlaukumā novietotais muzeja baneris. Pateicoties Madonas novada pašvaldībai, „Meņģeļu” dzīvojamā māja ir tikusi pie jauniem logiem. Ar Madonas novada pašvaldības un ziedotāju atbalstu ir atjaunots tiltiņš.

Lai gan vasaras darba sezona ir beigusies, darbi turpināsies muzeja krātuvē ar muzeja priekšmetu aprakstīšanu, pētišanu, informācijas ievietošanu Nacionālajā muzeju kopkatalogā un nākamā gada darbu plānošanu.

Sirsnīgs paldies ikvienam, kurš šajā gadā apmeklēja Brāļu Jurjāņu muzeju „Meņģeļi”! Paldies par sadarbību Ērgļu apvienības pārvaldes īpašumu uzturēšanas nodaļai, Ērgļu mākslas un mūzikas skolai, Ērgļu vidusskolai, Ērgļu multifunkcionālajam centram, Ērgļu saietā namam, Ērgļu bibliotēkai, Centrālvidzemes virsmežniecības Madonas mežniecības Ērgļu nodaļai, Madonas novadpētniecības un mākslas muzejam, R. Blaumaņa muzejam „Brakī”! Sirsnīgs paldies kolēģei Igunai par rūpēm, lai „Meņģeļi” būtu tik sakopti!

Ieva Vilnīte,

Brāļu Jurjāņu muzeja „Meņģeļi” vadītāja **Ievas Vilnītes** foto

„Zelta platē vēji dzied...”

*Rudens akvareļus šķaida,
Dāsni, dāsni zeltu liek.
Katrā domā zelta graudiņš,
Pērles čaulā paslēpies!
Izlobi, ja pacietība!
Izlobi, ja skumīgs prāts!
Izlobi no vārdiem dzīvi,
To, kur dvēsele atrodas!*

/E. Gūtmane/

Tāds nosaukums dots jaunajai Evitas Gūtmanes dzejas grāmatai. Iepazīties ar krājumā iekļautajiem

dzejoļiem vējinā sestdienas pēcpusdienā tika aicināti dzejas cienītāji, draugi un radi, jo Evita ir mūsu novadniece.

Patī par sevi viņa stāsta: „Esmu dzimusi un mācījusies Ērgļos. Manas bērnības takas ved pa Priēžu ielas grantēto ceļu vizbulītēs uz Čigānkalnu, gar Blaumaņa kapiem un Skantskalniņu tās veda uz skolu, pa ceļam vērojot Ogres straujo deju un putu spilvenus,

kas starp akmeņiem, vilņu ieaijāti, šūpojās. Atceros, bija viens mākslinieks, jau gados onkulītis, kas pie dambja uz tādas nelielas akmens saliņas šad tad gleznoja, kā vilņi skrien. Manai bērņibai klāt ir upes piparmētru smarža un spārītes, kas vienmēr pa upmalu šaudījās... Tad arī tapa pirmie dzejoļi, kurus nevienam nerādīju un nolēmu, ka nav vērts, tādēļ saplēsu.

Gāja gadi, bija izaudzināti trīs

bērni. Tad vienā brīdī vārdi paši sāka lauzties ārā un kārtoties rindās. 2018. gadā mani dzejoļi tika publicēti kopkrājumā „Ieklausies”, tad „Vienā elpas vilcienā” un „Atvērtās dvēseles” un citos. Pirmā autorgrāmata „Sapņi manā kabatā” tika izdota 2019. gadā. Otrā grāmata „Pietura pēc pieprasījuma” (2021) un jau trešā – 2023. gadā tapusi. Vēl esmu piedalījies

projektā „Daudz laimes, Latvija!”. Nepieminēju visus kopkrājumus, bet tikai pirmos.

Mana pašreizējā dzīvesvieta ir Ogre, strādāju par sociālo audzinātāju Ģimenes atbalsta dienas centrā un Birzgaļes pamatskolā, ar jauniešiem mācāmos no māla izveidot skaistas lietas.

Man ir bijušas arī vairākas izstādes, viena no tām arī „Meņģe-

ļos”. Galvenokārt darbi ir no māla – kā man teica – māla gleznas. Viss pamazām, ar nelielām pauzītēm, bet notiek!

Uz šo tikšanos Ērgļos Evita bija ieradusies kopā ar ansambli „Divas balsis”. Mūziķi Baiba un Dainis Turki ir no Jūrmalas. Bieži ir sastopami dzejnieku pasākumos. Dainis ir uzrakstījis mūziku diviem Evitas dzejoļiem. Un tā radušās divas

skaistas dziesmas, kuras arī šajā pēcpusdienā klātesošie varēja noklausīties.

Ērgļu bibliotēkā lasītājiem ir pieejamas visas Evitas Gūtmanes dzejas grāmatas.

Sarmīte Dreiblate,
Ērgļu bibliotēkas vadītāja
Sarmītes Dreiblates foto

Jaunās grāmatas Ērgļu bibliotēkā – oktobris

Latviešu literatūra:

Puriņa I. „Cīruļputeņu gads”
Putāne L. „Apraktais mēness”
Drāke E. „Astoņas mīlestības”
Daukste-Silasproģe I. „Balsis pār jūru. Monogrāfija par Gunaru Janovski”
Egle J. „Latvju pacients”
Svīre M. „Pēdējā teikuma lāsts”
Nuts Z. „Praktiskā kokvilna”
Upmane M. „Piezīmes uz šaubu malām”

Tulkotā literatūra:

Gordejeva K. „Aiznes projām manas bēdas”
Jaravāns P. „Paliek tikai ciedri”
Juna K. „Katastrofu tūriste”
Konelijs M. „Melnā kaste”
Felka R. „Sprostā”
Teilore K. L. „Viņas pēdējās brīvdienas”
Ārnstede S. „Visu vai neko”
Baha T. „Zīda villas mirdzums”
Nacukave S. „Stāsts par kaķi, kurš izglāba grāmatas”

Grāmatas par dažādām tēmām:

Šlipenbahs U. Brīvkungs
„Gleznaini ceļojumi pa Kurzemi”
„Bibliotēka un personības”
Bikše J. „Avoti. Svētie, skaistie, veselīgie, pārsteidzošie”
Antīna I. „Augšbri. Latviešu ciems Sibīrijā”
Melne I. „Lenormand kārtis sarunai ar sevi”

Grāmatas bērniem:

„Ērkulis”; „Ko dari? Neko”;
„Lilī un burvju kaķis Bubass”;
„Papīra klavieres”; „Paskaties pa logu”; „Mazais pūķis Kokosrieksts pēta dinosauros”;
„Jaukie Ziemassvētku stāsti”;
„Kaušļa sirds”; „Rūķīša Nedarbība piedzīvojumi”;
„Šušnirks un spoku muiža”;
„Vēlos noskaidrot: Kāpēc? Kikas Mikas enciklopēdija”;
„Vinnijs Pūks. Zvaigznes un vēlēšanās”;
„Viss par ugunsdzēsību”.

Sarmīte Dreiblate,
Ērgļu bibliotēkas vadītāja

Notikumi Jumurdas pagasta bibliotēkā

➤ 29. septembrī Jumurdas pagasta Saieta ēkā viesojās Cēsu kultūras biedrības „Harmonija” radošās personības. Saulainā, dzīvespriecīgā kopā būšanas brīdī autori lasīja savu dzeju, esejas, dziedāja, dalījās pārdomās par savām šā brīža sajūtām, darbiem un piedziņojumiem. Paldies, „Harmonijas” virzītājspēkam Astrīdai Kamšai par sirsniņās satikšanās organizēšanu, par grāmatu dāvinājumiem Jumurdas bibliotēkai!

Laipni lūgti Jumurdas Saieta ēkā apskatīt Cēsu kultūras biedrības „Harmonija” radošo personību gleznu izstādi. Izstādē apskatāmas – Jēlenas Jekimovas, Dzintaras Zvejnieces, Ģirta Vernera, Dzintara Vabuļa un Valda Čukura gleznas.

➤ 12. oktobrī Jumurdas bibliotēkā viesojās Jāņa Akuratera muzeja speciālisti. Dzejnieks, rakstnieks, sabiedriskais darbinieks Jānis Akuraters no 1899. līdz 1901. gadam strādāja par skolotāju Jumurdas pagastskolā. Par Jumurdā pavadīto laiku Jānis Akuraters savā autobiogrāfijā „Dienu atspidumi” (1923) rakstīja: „(..) kad lielā vientuļībā es biju aizmirsts Jumurdas skolā un cītīgi papildinājos franču valodā, es līdz ar to arī izrakstīju franču literatūru, visvairāk vēribas piegriezdam Mopasāna tēlojumus un romāniem, jo viņa stāstīšanas veids mani vienmēr ir saistījis. Pie plūstošās un intīmās franču lirikas es tiku tikai daudz, daudz vēlāk, ko, protams, ļoti nožēloju. Nepasakāma garlaicība, kas toreiz mani mocīja vientuļā mazā lauku skolā un pārkrievošanas darbi stundās bija ļoti spiedoši un aizbaidāmi vieniņi ar literatūru. Es lasīju arī daudz ko par filozofiju un pēc Spinozas satriecošās loģikas kļuvu pavisam brīvs un vaļīgs. Daudz garīgo cīņu no tā laika man bija uzzīmēts dienasgrāmatā, pa daļai franču, pa daļai latviešu valodā, bet pasaules kara laikā viss tas gāja bojā. Jauna literāriska skaņa mani

Astrīda Kamša.

Agita Opincāne stāsta par veco Jumurdas pagasta skolu, kurā strādāja Jānis Akuraters.

uzmeklēja, kad iepazīnos ar Blauzmani personīgi un Skalbi gan tikai sarakstīdamies. Pamudināts no daudziem padomiem, es aizdevos no Jumurdas un 1901. gadā jau biju Rīgā, kur arī nodarbojos kā skolotājs.”

➤ 21. oktobrī Jumurdas pagasta bibliotēkā ikviens ziemas krājumu gatavotājs tika aicināts piedalīties pasākumā „Manas burciņas stāsts”. Pasākuma laikā gardumu burciņām varēja piešķirt

jaunu izskatu, piedaloties radošajā meistarklasē. Meistarklasi „Izdekorē savu burciņu!” vadīja Ērgļu veikaliņa „Ievziedi un Ogas” radošā saimniece un īpašniece Ieva Vecvagare. Meistarklasē iemācījāmies izmantot dabiskus un vienkāršus materiālus, gūstot košu un skaistu rezultātu. Paldies Ievai par atsaucību, sirsniņo darbosanos un mācīšanu, par patiesa prieka sniegšanu un dāsnumu! Paldies saimnieciskajai Aigai Laubei par pascepto maižīti un kaņepju sviestu! Ar rudenīgajiem salātiem tas kopā garšoja brīnišķīgi. Paldies Alisei Purviņai

par burciņās pildīto gardo, saldo našķi – pudiņu! Paldies radošajiem meistarklases lieliem un maziem dalībniekiem, jo darbiņi sanāca skaisti, koši un noderīgi kādai sirsniņai dāvanai.

➤ Čaklos lasītājus Jumurdas bibliotēkā gaida jaunas grāmatas dažādām gaumēm un dvēseles noskaņojumiem.

Ar saulainiem sveicieniem un uz tikšanos –

Agita Opincāne,
bibliotekāre Jumurdā
Agitas Opincānes foto

Jauniešu iniciatīvu projekts Ērgļos realizēts

Šī gada pavasarī Madonas novada pašvaldība izsludināja jauniešu iniciatīvu projektu konkursu, kur jauniešiem bija iespēja rakstīt projektu, lai realizētu kādu no savām idejām. Jaunietes Simona Laurinoviča un Ramona Renckulberga izmantoja šo iespēju un uzrakstīja projektu „KOPĀ ROKU ROKĀ”. Projekts tika apstiprināts.

25. oktobrī Ērgļu multifunkcionālajā centrā (MFC) notika Madonas novada pašvaldības jauniešu iniciatīvu projekta konkursa ietvaros 2023 jauniešu organizēts pasākums „KOPĀ ROKU ROKĀ”.

Pasākuma mērķis – veicināt Ērgļu apvienības jauniešu iekļaušanos jaunajā novadā, veidojot sadraudzību un sadarbību ar citu pagastu un novadu jauniešiem, sekmējot Ērgļu apvienības jauniešu lokālpatriotismu, organizējot sadraudzības pasākumu, iepazīstot Ērgļus.

Pasākumā piedalījās piecas komandas – Cēsaines MFC, Madonas novada MFC jaunatnes centrs „KUBS”, Sarkanu pagasta MFC „Logs”, Iršu apvienotā jauniešu komanda un Ērgļu MFC komanda. Kopā pasākumā piedalījās 37 dalīb-

nieki. Komandām bija sagatavota orientēšanās trase ar neparastiem, radošiem un interesantiem uzdevumiem. Orientēšanās uzdevumu veikšanas laikā komandas iepazīna Ērgļus un tajos esošos apskates

objektus. Bet jau vēlāk visas komandas tika ievestas improvizācijas pasaulē, kur kopā ar lielisko Improvizācijas teātra vadītāju Inesi Zīli un Teātra studiju „Pilnpiens” apguvām dažādas prasmes improvizācijas teātra tehnikās un noska-

tījāties fantastisku un smieklīgu teātra uzvedumu. Savukārt vakarā neformālā gaisotnē tika ceptas picas, spēlētās galda spēles, notika arī dalīšanās pieredzē par saviem pagastiem un jauniešu iespējām.

Pasākums izdevās par visiem simts procentiem.

Paldies Ērgļu jauniešiem – Simonai Laurinovičai, Laurai Lapiņai, Samantai Dardetei, Samantai Ungurei, Tīnai Tirmalei, Ramonai Renckulbergai, Rihardam Gedušam, Gerdaī Lazdiņai, Kristianam Caunem par iesaistīšanos pasākumā, par pasākuma organizēšanu, izdomu un atbildības uzņemšanu!

Paldies Madonas novada pašvaldībai par jauniešu iniciatīvu konkursiem un iespēju organizēt šādus pasākumus!

Eva Lasmane,
Ērgļu multifunkcionālā centra vadītāja
Foto no **Evas Lasmanes** arhīva

Prāta spēles kauss Ērgļos

„Šajā saspringtajā laikā ir svarīgi arī brīdi atpūsties no ikdienas un veltīt laiku sev un ģimenei.

Prāta spēles ir lielisks veids, kā to izdarīt”. PRĀTA SPĒLES ir Vislatvijas erudīcijas čempionāts, kurā var pieteikties komandas no četriem līdz sešiem dalībniekiem no visas Latvijas.

Ar tādu pamatdomu un ideju darbojas Latvijas prāta spēļu organizatori, kas Ērgļu saietā namā sestdien, 21. oktobrī, piedāvāja „Prāta spēļu” Vislatvijas erudīcijas čempionāta turnīra pēdējo kārtu, bet 28. oktobrī šajā pašā zālē erudītākās komandas aicināja uz Vidzemes reģionālo PUSFINĀLU.

Prieks, ka konkursa pēdējai kārtai no Ērgļiem pieteicās sešas komandas – „Ērgļu prāts”, „Meiņu prāti”, „Gudrites”, „Poga”, „Albatross” un „Zaļā 10”. Pusfinālā iekļuva arī viena no sešām ērgļeniešu komandām – „Pogas”, kuras sastāvā bija dalībnieces – Elīna Svilpe, Dzintars Svilpe, Sabīne Svilpe, Līva Āboliņa-Ābola, Māris Jermačāns un Maira Antēna. Komanda „Pogas” pēc sarežģīta un āķīgiem jautājumiem piepildīta pusfinālā 25 komandu konkurencē izcīnīja

13. vietu.

Erudīcijas konkursā „Prāta spēles” var iegūt jaunas emocijas un interesantu pieredzi, tāpēc daudz *gudro prātu* mēro lielus atšļūsmus, lai piedalītos šī konkursa spēļu kārtās. Arī Ērgļos sabrauca dalībnieki no visām Latvijas vietām. Cerēsim, ka arī nākamajā gadā varēsim atļauties kādu no šīs spēles kārtām aizvadīt Ērgļos un būt zinātkāro un atjautīgo cilvēku vidū, atkal piedāvājot izbaudīt ērgļeniešiem šīs spēles gaisotni.

Fināla, kas norisināsies 18. novembrī Rīgā, galvenā balva ir „Prāta Spēles” Latvijas ceļojošais kauss, kas līdz nākamajam erudīcijas čempionātam nokļūst uzvarētājas komandas pārstāvētajā pašvaldībā un kalpo kā lepnuma simbols tam, ka tieši šīs pašvaldības pārstāvji atzīti kā erudītākie un zināšākie.

Informācija un aktuālo spēļu saraksts periodiski tiek papildināts un var mainīties. Informācija www.prataspeles.lv – Prāta Spēles Latvijas Kausa.

Sandra Avotiņa,

Ērgļu saietā nama vadītāja
Foto no www.prataspeles.lv

Ērgļu saietā namā

17. novembrī Ērgļu saietā namā Latvijas Republikas 105. gadadienai veltīts svinīgs pasākums – literāri muzikāls uzvedums „ČAKS. AR SIRDĪ LATVIJĀ” un svētku balle

Latvijas Republikas proklamēšanas 105. gadadienai veltītajā svētku pasākumā amatiermākslas kolektīvi piedāvās saviem skatītājiem literāri muzikālu uzvedumu „ČAKS. AR SIRDĪ LATVIJĀ”

Piedalās Ērgļu amatiermākslas kolektīvi: Ērgļu teātris, jauktais koris „Ērgļi”, deju kolektīvi „Rūdis”, „Rūdolfs”, „Pastalnieki”, TLMS „ĒRĢĻI”

Uzveduma režisore Ieva Lapiņa. Uzveduma dramaturģija autore Indra Rone.

Producente Sandra Avotiņa.

Laternu stabs un soliņš parkā, uz galda tasē kūpoša tēja, tāmumā vientuļš mirdzošs logs, bet uz klavierēm svečturī svece, šķiet – tūlīt ienāks pats Čaks.

Ne tikai mīlestības dzejnieks, bet jūtīgs vārda meistars, kurš dzejā ielicis savus pārdzīvojumus un dzīves pieredzi.

Jo tālāk pagātnē atvīzās Aleksandra Čaka dzīves un daiļrades gadi, jo vairāk apjaušama viņa dzejas nemirstība. Mainās paaudzes, katra no tām sev atklāj dzejnieku un viņa radīto pasauli no jauna.

Un pieņem vai nepieņem, bet – Rīga, bruģis, rensteles un rudens lapas...Un viņa...TĀ SIEVIETE. *Miglā asaro logs, ko tur liegties, nav vērts...*

Svētku balle plkst. 22.00 – grupa „GINC un ES”
Ieejas maksa – 5, 00 eiro
No 16. novembra līdz 2. decembrim

Ērgļu saietā nama Tradīciju zālē

SANDRAS VALAINES gleznu un TLMS „ĒRĢĻI” audēju darbu izstāde „VERTIKĀLE”

Kapusvētki – Latvijas kultūras vērtība

*Aizveras zemes vārti,
Aizkrīt zemes atslēdžiņa,
Gulēt man zem zemes,
Kamēr saule debesīs.*

Kapusvētku būtība Latvijā balsētās senās latviešu mitoloģijas tradīcijās. Hronikās minēts, ka 1428. gadā Rīgas baznīcas provinces sinodē tika apspriesta vietējo iedzīvotāju pagāniskā tradīcija „mielot dvēseles” (veļus). Senie latvieši mirušos apglabāja mežainos apvidos un citās neiesvētītās vietās. Pirmās ziņas par kristiešu kapusvētkiem saglabājušās no 1831. gada, kad tie svinēti Krimuldas kapsētā, bet kopumā 19. gadsimtā kapusvētku svinēšana saglabājusies atsevišķās Vidzemes draudzēs.

Plašu popularitāti kapusvētki ieguva pēc 1905. gada revolūcijas apspiešanas. Luterāņu mācītājs, rakstnieks un politiķis Andrievs Niedra 1911. gadā organizēja kapusvētkus Vietalvas draudzē. Būdams labs sprediķotājs, viņš kapusvētkiem piesaistīja plašas ļaužu masas un kā literāts rakstīja atbilstošus darbus par kapsētās, nāves un mūžības tēmām, kas aizkustināja vienkāršo klausītāju sirdis. Niedra precīzi uztvēra latviešiem raksturīgo iezīmi pulcēties un svētkus svinēt ārpus telpām, un kapusvētki atbilda šai tradīcijai. Pēc Latvijas valsts dibināšanas 1918. gadā kapusvētku tradīcija no Vidzemes izplatījās arī citos Latvijas kultūrvēsturiskajos novados, tomēr nesasniedzot tik plašu vērīenu. Kapusvētku tradīcijas īpaši uzplauka Otrā pasaules kara un pēckara apstākļos. 20. gadsimta 60. gados tie ieguva jaunu veidu, jo parādījās tā sauktie laicīgie kapusvētki. Šajā gadījumā tautu uzrunāja nevis mācītājs, bet kāds no vietējiem kultūras darbiniekiem ar labām runas spējām, piemēram, kultūras nama vadītājs, skolotājs, kāds pašdarbības aktieris vai jaunās profesijas pārstāvis – izvadītājs.

Ik gadu visā Latvijā no jūnija

beigām līdz septembra sākumam nedēļu nogalēs dažādu Latvijas novadu konfesijās tiek izsludināti kapusvētki, pie kapsētām un baznīcām izliekot paziņojumus. Lai arī šos svētkus parasti rīko kristīgās draudzes, tomēr kapusvētki pulcē ne tikai kristiešus, tie ir savējo piederības svētki, kam pamatā ir tautas tradīcija. Katram kultūrvēsturiskajam novadam ir atšķirīgas kapusvētku svinēšanas tradīcijas, dažviet tie notiek vienā dienā, tikai katrai konfesijai citā stundā, bet ir kapsētas, kur katolu un luterāņu kapusvētkus svin katru savā dienā. Pirms kapusvētkiem kapi tiek īpaši sapostīti, un noliktajā dienā no dažādām Latvijas vietām un no ārzemēm kapsētā pulcējas mirušo radi, draugi, kaimiņi.

Katrā Latvijas pusē ir atšķirīgas kapusvētku tradīcijas – gan kristīgās, gan laicīgās. Kapusvētki nav ierakstīti baznīcas kalendārā, un nav priekšrakstu, kā tieši tiem jānotiek, tādējādi katras draudzes mācītājs izvēlas savu ceļu. Atšķiras arī laicīgās tradīcijas. Vidzemē un Latgalē kapusvētki tiek uzskatīti par ievērojamu notikumu, uz tiem pulcējas daudz cilvēku. Savukārt Kurzemes pusē kapusvētki sākti svinēt vēlāk un tie nav ieguvuši tādu vērīenu kā Vidzemē un Latgalē; pieklusināti kapusvētki ir arī Zemgalē. Katolu kapos, īpaši Latgales pusē, daudzviet joprojām saglabājusies tradīcija – priestera pavadībā doties procesijā apkārt kapsētai. Katrā kapsētas stūrī ir miniatūrs altāris jeb, kā saka Latgalē, stacija – galdiņš, uz kura ir krucifikss, svences, ziedi. Skatot kapu zvanam, kapusvētku dalībnieku gājiens apstājas pie katras stacijas. Pirmajā apstāšanās vietā tiek aizlūgts par mūžībā aizgājušo priesteru, bīskapu un citu garīdznieku dvēselēm, otrajā – par vecākiem un vecvecākiem, trešajā – par brāļiem, māsām, radiem, draugiem, bet ceturtajā apstāšanās vietā – par

visām šajā un citās draudzes kapsētās apbedīto dvēselēm. Procesija noslēdzas pie kapu centrālā krucifiksa, kur priesteris svēta sapulcējušos bērņus un iesvēta jaunus kapu pieminekļus.

Kapusvētku tradīcijas ir veids, kā pieminēt aizgājušos tuviniekus un sastapt sen neredzētus radniekus, pulcējot kopā dzimtu. Neatkarīgi no tā, vai pēc nāves cilvēkam tiek iekārtota kapavieta dzimtas kapos vai viņa pelni izkaisīti, aiz katra ir ne tikai dzimtas, bet visas tautas vēsture. Tas, kā mēs izturamies pret vēsturi, savu senču kapu vietām, liecina par to, vai mēs godājam savu izcelsmi un saknes.

Kapusvētki ir iekļauti Latvijas kultūras kanonā – izcilāko un ievērojamāko mūsu valsts mākslas darbu un kultūras vērtību apkopojumā. Tur to būtība formulēta šādi: „Kapusvētku norise ietver mācītāja vadītu dievkalpojumu vai laicīgu ceremoniju ar mūziku, dzeju, runām un svinības, kas notiek vai nu ģimenes lokā turpat pie kapsētas, ja dzimtai piederīgie tuvumā vairs nedzīvo, vai tuvējās dzimtas mājās, vai arī plašākā vietējā kopienā – pagasta vai pilsētas rīkotos svētkos, kas pielāgoti kapusvētku norises laikam.”

***

Sausnējas pagasta kapsētās mirušo piemiņas dienu pirmsākumi meklējami jau 20. gs. pirmajā pusē, bet kā tradīcija tie nostiprinājās pēckara gados. Un daudzu gadu desmitu laikā šī tradīcija ir pilnveidojusies. Gadu ritējumā nemainīga palikusi kapusvētku norises diena – Runakalna un Liepkalnes kapos tā ir augusta otrā sestdiena, bet Sausnējas kapos kapusvētki notiek augusta trešajā sestdienā. Šo tradīciju atceras un ievēro ikviens novadnieks. Padomju laikā kapusvētki ieguva laicīgu saturu atbilstoši padomju tradīcijām. Svētkus vadīja kāds visiem zināms un cienijams

cilvēks, uzstājās dziedātāji, spēlēja Sausnējas pūtēju orķestris. Mirušo piemiņas diena bija nozīmīgs notikums pagasta kultūras dzīvē. Mūsdienās kapusvētku dievkalpojums Sausnējas pagasta kapos vada mācītājs vai arī piemiņas brīdī klātesošos uzrunā mūsu apvienības pārvaldes vadītāja, kuras vēstījums vienmēr sniedz emocionālu baudījumu. Ļoti būtisks kapusvētkos ir muzikālais akcents ar dažādu mūziķu piedalīšanos.

Šovasar kapusvētki Runakalna un Liepkalnes kapos notika 12. augustā, bet Sausnējas kapos – 19. augustā. Kapusvētku dievkalpojumu vadīja mācītājs Ingus Dāboliņš. Skanēja mūzika pūtēju kvarteta izpildījumā, kvarteta vadītājs – Pēteris Leiboms.

Pēc kapusvētkiem parasti tiek piedāvāts kāds izklaides pasākums un zaļumballe. 19. augustā, pēc Sausnējas kapusvētkiem, noskatījāmieš Vestienas tautas nama amatiereteātra „Aušas” uzvedumu „Līgošanas pārpratumi”. Patiesu prieku sagādāja kuplais apmeklētāju skaits un skatītāju atsaucība, uzmundrinot kaimiņu pagasta teātra aktierus. Paldies visiem par jauko vakaru un pozitīvisma devu!

Zaļumballe ir lielisks izklaides veids, lai novirzītu domas no ikdienas rūpēm un, labai deju mūzikai skanot, dejotu uz nebēdu. 19. augusta vakarā un naktī Sausnējas parkā valdīja priecīgs, zaļumballei atbilstošs noskaņojums. Ballē spēlēja grupa „Ir variants” – Guntars Liedskrstiņš ar meitu Sintiju. Guntars ir Sausnējas astoņgadīgās skolas 1987. gada absolvents – talantīgs mūziķis un jauks ģimenes cilvēks. Paldies mūziķiem un ballētājiem par lielisko atmosfēru!

Elita Leiboma,

novadpētniecības speciāliste un kultūras pasākumu organizatore Sausnējas pagastā